

BRĂILA 642

NUMĂR EDITAT DE MUZEUL BRĂILEI, LA 20 IANUARIE 2010, CU PRILEJUL ZILEI MUNICIPIULUI BRĂILA

MEMORIA

UN BRĂILEAN ÎNTRE LOCAL, NAȚIONAL ȘI UNIVERSAL

Anul 2009 a marcat împlinirea unui veac și jumătate de la întemeierea statului național român modern - 24 ianuarie 1859 - o sărbătoare, o mare sărbătoare a românilor, ce s-ar fi cuvenit cu mult mai bine evidențiată pe tot parcursul său.

Cu greu s-a putut distinge, ici și colo, câte ceva în această privință, identitatea națională fiind, se pare, un lucru de rușine, condamnat chiar din perspectiva Europei. *Specificul național, identitatea națională*, sunt constant sancționate și bagatelizate, istoria națională trebuind în chip necesar *integrată*. Astfel, nu te mai poți mira când sub pana unor cărturari autentici ca Nicolae Manolescu de pildă, întâlnești, din nou, *câte o dojană la adresa lui Eminescu*, firește, din perspectivă europeană. Am citit recent și punctul de vedere al domniei sale în legătură cu identitatea națională și mi-am amintit, vrând-nevrând, de o altă sancțiune aplicată de autorul recentei *Istorie critice a literaturii române*, atât de așteptată, unui mare scriitor român - *cel mai tradus dincolo de fruntarii* - Panait Istrati. Ei bine, *europeanul, universalul* Panait Istrati care a împlinit, tot în 2009, venerabila vârstă de 125 de ani de la naștere,

figurează în amintita contribuție, nici mai mult nici mai puțin decât într-o listă a „scriitorilor de dicționar”. De ce? Nu este un scriitor suficient de român? Sau nu este un scriitor suficient de european? Sau, cine știe, poate Panait Istrati nu a fost un dizident autentic?!

Este foarte greu, dacă nu imposibil, să înțelegi o astfel de abordare la începutul mileniului trei, uitând din capul locului faptul că Panait Istrati însuși *spune răspicat că este și ține să fie socotit scriitor român*. Dacă George Călinescu i-a refuzat, în *Istoria* lui, un astfel de statut, socotind că marele brăilean aparține literaturii franceze, Panait Istrati merita o justă apreciere acum, când lucrurile s-au limpezit în ceea ce privește tumultoasa sa viață de scriitor profund implicat politic.

Mai departe, în 2010, la rândul lor, Brăila și Muzeul Brăilei, la 75 de ani de la trecerea lui Panait Istrati în eternitate, au o datorie de împlinit care nu se poate confunda cu a altora.

Prof. univ. dr. Ionel CÂNDEA
DIRECTORUL MUZEULUI BRĂILEI

PANAIT ISTRATI 125

MEMORIALE - EDITURA ISTROS

PANAIT ISTRATI - 125 DE ANI DE LA NAȘTERE

Sub genericul *Aniversare Panait Istrati - 125 de ani de la naștere*, activitățile desfășurate timp de două zile, la începutul lunii octombrie, au constituit, într-un fel, o sinteză a manifestărilor organizate pe parcursul întregului an, pentru sărbătorirea scriitorului care a făcut, ca nimeni altul, ca Brăila să fie cunoscută dincolo de granițele țării.

Muzeul Brăilei: conferința susținută de prof. univ. dr. Nicolae Crețu

Într-o organizare amplă – Consiliul Județean Brăila, Primăria Municipiului Brăila, Muzeul Brăilei, Inspectoratul Școlar Județean Brăila, Biblioteca Județeană „Panait Istrati”, Teatrul „Maria Filotti” – programul aniversării celor 125 de ani de la nașterea lui Panait Istrati a cuprins: vernisajul expoziției memoriale *Panait Istrati - 125*, organizate de Muzeul Brăilei cu piese din fondul casei memoriale, aflată în restaurare; lansarea concursului național de creație și traduceri „Panait Istrati”, la inițiativa și în organizarea Inspectoratului Școlar Județean; o conferință (*Arhitectura sensului: Panait Istrati versus Nikos Kazantzakis*) susținută, la Muzeul Brăilei, de prof. univ. dr. Nicolae Crețu, de la

Biblioteca Județeană: vernisajul expoziției Panait Istrati în ex-librisuri

Universitatea “Al. I. Cuza” Iași; tot la Muzeul Brăilei, a avut loc un simpozion cu tema *Posteritatea lui Adrian Zografi*, la care au participat: Cecilia Condei, Viorel Mortu, Zamfir Bălan, Ioan Munteanu, Vasile Datcu, Claudiu Brăileanu, Tatiana Bercariu, Vasile Zbarcea; în seara primei zile, la Muzeul Brăilei, a putut fi vizionată înregistrarea spectacolului *Mediterranean*, montat la Teatrul „Maria Filotti”, în regia Cătălinei Buzoianu.

Muzeul Brăilei: lansarea cărții Chira Chiralina

A doua zi, 2 octombrie 2009, a debutat cu vernisajul expoziției *Panait Istrati în ex-librisuri*, realizată de Biblioteca Județeană „Panait Istrati”. Evenimentele au continuat cu o lansare de carte, la Muzeul Brăilei: *Chira Chiralina*, ediție bilingvă, și

cu decernarea medaliei jubiliare “Panait Istrati” – 125”.

Dezvelire de plăci memoriale: strada Plevnei și strada Griviței

Pe parcursul celor două zile, au fost dezvelite patru plăci memoriale, pe străzile Plevnei, Griviței, Malului și Grădinii Publice, marcându-se astfel patru din cele mai importante locuri legate de biografia lui Panait Istrati: cel unde s-a aflat casa în care s-a născut (fosta stradă Română, nr. 149, „culoarea galbină”), pe zidul fostei școli primare nr. 11, acolo unde a învățat în primele patru clase; cea de-a treia placă indică unul dintre reperele experienței de viață a autorului *Chirei Chiralina*: cărciuma lui kir Leonida, pe starda Malului, nr. 2, adică locul unde Panait Istrati a făcut „primii pași spre muncă”.

Dezvelire de plăci memoriale: străzile Malului și Grădinii Publice

Ultima dintre plăcile amplasate cu acest prilej, indică locul unde Panait Istrati a muncit ca băiat de alergătură, în casa închiriată de familia Carandino unui armator, Max Teltinger – Casa Thuringer.

*
* *

Al doilea mare eveniment dedicat aniversării lui Panait Istrati a fost un “duplex” care a avut loc pe 3 și 4 decembrie 2009, la Brăila și la București, organizat de Muzeul Brăilei și Muzeul Național al Literaturii Române București.

Intitulată *Odiseea unei marii prietenii: Panait Istrati și Nikos Kazantzakis*, întâlnirea cu publicul organizată de cele două instituții muzeale s-a axat pe două tipuri de activități: expoziții fotografice și fotodocumentare și simpozioane;

Muzeul Național al Literaturii Române București: “Rotonda 13”

Muzeul Brăilei a prezentat în sala “Rotonda 13”, a Muzeului Național al Literaturii Române din București, expoziția fotodocumentară “Panait Istrati și Nikos Kazantzakis” - un parcurs biografic al scriitorului brăilean, urmărind descendența sa paternă din grecii kefaloniți și legătura puternică de mai târziu cu scriitorul grec Nikos Kazantzakis.

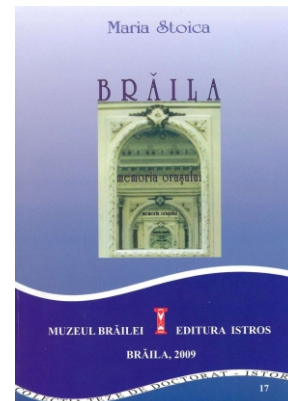
La rândul său, Muzeul Național al Literaturii Române din București a prezentat la Brăila un

(Continuare în pagina 3)

Pagină realizată de Zamfir BĂLAN

VITRINA CU CĂRȚI

Cartea Mariei Stoica, *Brăila. Memoria orașului*, subintitulată *Imaginea unui oraș*, are ca subiect „noua Brăilă”, Brăila renăscută după căderea stăpânirii turcești, studiată nu sub aspectul evoluției economice și/ sau social-politice, ci din perspectivă urbanistică și arhitecturală. Direcția de cercetare aleasă de autoare este singulară. Cărțile de până acum nu au tratat decât în treacăt aspectele edilitare ale orașului. Dincolo de cadrul Brăilei, studiul Mariei Stoica „aduce contribuții semnificative la înțelegerea și cunoașterea unei perioade a istoriei orașelor noastre încă relativ puțin cercetată, aceea a secolului al XIX-lea. Corelări și similitudini (...) pot fi făcute cu alte câteva orașe ale României.” (Nicolae Lascu)

Problema Cadrilaterului în contextul relațiilor româno-bulgare (1919-1940) nu este o temă nouă în cercetarea științifică întreprinsă de George Ungureanu.

Începuturile se află în lucrarea de licență, intitulată *Chestiunea Cadrilaterului - interese românești și revizionism bulgar (1938.1940)* și publicată în 2005, la editura Universității din București.

Problema Cadrilaterului, încă necunoscută multora în detaliile ei istorice, tratată politic multă vreme și transformată în subiect tabu, sau adoptată în varianta tezei kominterniste, după care România ar fi furat Cadrilaterul de la bulgari, își găsește studiul lui George Ungureanu o dezvoltare argumentată, bazată pe un fond impresionant de documente, pe cercetări minuțioase, din ambele zone istorigrafice, română și bulgară.

Într-o perspectivă interdisciplinară, autorul aduce în discuție puncte de vedere, teorii revizioniste, trecând totul prin filtrul obiectivității.

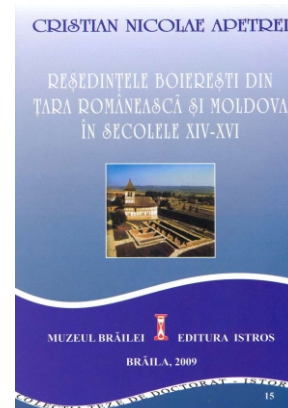

Problematica reședințelor boierești medievale din Țara Românească și Moldova a beneficiat, de-a lungul timpului, de abordări diverse, fiecare tributară unei perspective: sociologice, arhitecturale, terminologice, arheologice.

Demersul universitarului gălățean, Cristian Nicolae Apetrei are avantajul că discută chestiunea reședințelor boierești din mai multe perspective.

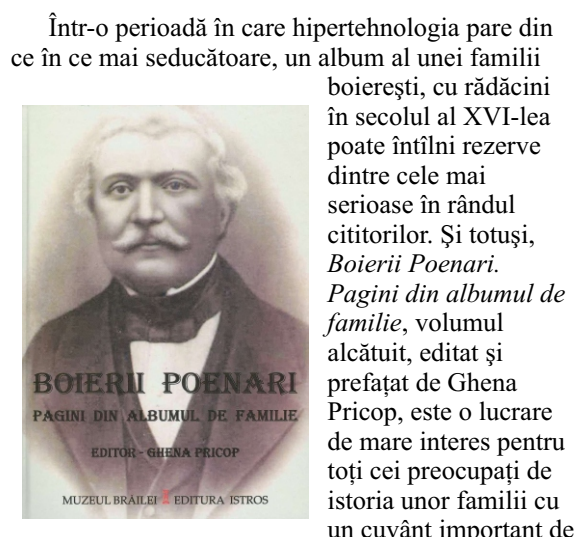
Bazat pe numeroase izvoare și pe rapoarte de săpături arheologice, studiul cuprinde, în cele șapte capitole, cercetări asupra terminologiei reședințelor boierești, asupra tipologiei locuințelor, descrierea bisericilor de curte. Nu lipsesc referirile la anexele utilitar gospodărești, la elementele de fortificare, precum și la modalitățile de organizare a spațiului reședinței boierești.

Lucrarea - afirmă profesorul Victor Spinei, semnatarul prefetei - reflectă un remarcabil orizont istoriografic și disponibilități de sintetizare, reliefate prin formulări stilistice îngrijite.

MEMORIALE - EDITURA ISTROS

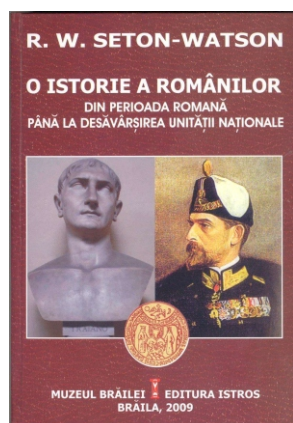
VITRINA CU CĂRȚI

Într-o perioadă în care hipertehnologia pare din ce în ce mai seducătoare, un album al unei familii boierești, cu rădăcini în secolul al XVI-lea poate înfili rezerve dintre cele mai serioase în rândul cititorilor. Și totuși, *Boierii Poenari*. *Pagini din albumul de familie*, volumul alcătuit, editat și prefațat de Gheena Pricop, este o lucrare de mare interes pentru toți cei preocupați de istoria unor familii cu un cuvânt important de spus în evoluția culturală a unei regiuni. Ea poate fi, totodată, o lectură plăcută pentru cititorul care gustă parfumul, atmosfera vremurilor trecute.

În fond, istoria unei familii cum e cea a boierilor Poenari este o parte însemnată din istoria unui popor. Sau, cum spune Constantin Poenaru, în *Cuvântul înainte* al cărții: “Istoria țării nu este numai un șir de războaie glorioase, ci și un mare număr de ani trăiți în absolută normalitate și structurare, la care Poenarii au avut un mic rol”.

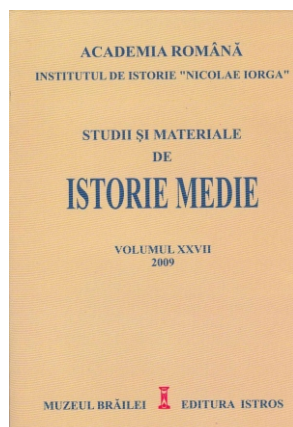
Citându-l pe Dennis Deletant, autorul *Cuvântului înainte*, cartea lui Robert Seton-Watson, *O istorie a românilor din perioada romană până la desăvârșirea unității naționale*, este “cea mai semnificativă contribuție la formarea imaginii pe care românii au avut-o, în ultimul secol, în conștiința britanică și americană.”

Apărută la Cambridge, acum trei sferturi de veac, lucrarea lui R. Seton-Watson a fost considerată “cea mai cuprinzătoare și mai de încredere istorie a românilor publicată până acum în engleză” (David Mitrany).

Intrată în circuitul cultural românesc, grație strădaniei profesorului Constantin Ardeleanu, de la Universitatea “Dunărea de Jos” din Galați, cartea lui Watson reprezintă punerea în operă a principiului care susține strânsa legătură dintre studiul istoriei și implicarea în evenimentele politice ale prezentului.

Cel de al XXVII-lea volum al revistei *Studii și materiale de istorie medie*, ce apare sub egida Academiei Române și a Institutului de istorie “Nicolae Iorga” din București, debutează cu un studiu amplu, semnat de Șerban Papacostea, despre *Orientări și reorientări în politica externă românească: anul 1359*.

O secțiune importantă este dedicată Moldovei urmașilor lui Petru Rareș, unde semnează, între alții: Ștefan Andreescu (*Presiune otomană și reacție ortodoxă în Moldova urmașilor lui Petru vodă Rareș*), Andrei Pippidi (*“Belicâne” - legendă și realitate*) și Mihai Cazacu (*La Conversion a l'Islam du prince Iliș Rareș*).

Din secțiunea Neamuri, înrudiri, destine, semnalăm articolul lui Lucian-Valeriu Lefter, *Neamuri și înrudiri la boierii lui Ștefan cel Mare*, precum și pe cele semnate de Ștefan S. Gorovei (*O controversă: “doamnele” lui Bogdan al III-lea*) și de Maria Magdalena Szekely (*Cui a aparținut mormântul din pronaosul Dragomirnei?*).

PANAIT ISTRATI - 125 DE ANI DE LA NAȘTERE

(Continuare din pagina 2.)

important fond documentar: fotografii cu și fotografii realizate de Panait Istrati, în timpul călătoriei de 16 luni în Rusia sovietică.

Fotografiile realizate de Panait Istrati în Rusia sovietică sunt printre puținele păstrate, mesajul lor dublând practic discursul din *Spovedanie pentru învinși*.

Muzeul Brăilei: Vernisajul expoziției Panait Istrati fotograf în URSS

Simpozionul organizat la Brăila i-a avut ca participanți pe: Fănuș Neagu, Lucian Chișu, Florin Vasilescu, Andrei Grigor, Zamfir Bălan, Viorel Mortu. Moderator: Ionel Cădea

La București, au vorbit despre Panait Istrati și Nikos Kazantzakis: Fănuș Neagu, Ionel Cădea, Zamfir Bălan, Florin Vasilescu, Elena Lazăr și Constandina Brezu-Stoian, avându-l ca moderator pe Lucian Chișu.

*
* *

Dincolo de hotarele României, Muzeul Brăilei a contribuit la sărbătorirea lui Panait Istrati, în Grecia și în Turcia, adică în țara de origine a tatălui său și în țara unde scriitorul român se bucură de cea mai mare audiență.

Casa lui Gh. Valsamis

În Grecia, evenimentele au debutat, în mai, cu programul de înfrățire între Brăila și Argostoli (capitala Kefaloniei, insula unde s-a născut Ghiorgios Valsamis, tatăl scriitorului), în cadrul căruia Muzeul Brăilei a pregătit documentația și a prezentat istoricul relațiilor grecilor kefaloniți cu Brăila. Legătura cea mai puternică între cele două spații culturale a fost dată de originea greco-română a scriitorului Panait Istrati.

Primarii orașelor Brăila și Argostoli, la dezvelirea plăcilor aniversare.

La semnarea documentelor de înfrățire, inițiativa primarului Brăilei, ing. dr. Aurel Gabriel Simionescu, de a marca împlinirea a 125 de ani de la nașterea lui Panait Istrati prin dezvelirea unei plăci aniversare, la Centrul Cultural “Panait Istrati” din Faraklata, Kefalonia, și prin organizarea unui simpozion dedicat scriitorului, a fost agreată de partea greacă și s-a convenit ca evenimentul să aibă loc în luna octombrie.

În 18 octombrie, la Centrul Cultural “Panait Istrati” din Faraklata, satul de origine al grecului Valsamis, au avut loc: dezvelirea a două plăci aniversare, una în limba greacă și a doua în limba

română; vernisajul expoziției foto-documentare “Panait Istrati” și simpozionul “Universalitatea lui Panait Istrati”.

Faraklata: vernisajul expoziției foto-documentare “Panait Istrati”.

Practic, la inițiativa Brăilei, începând din 18 octombrie, la Faraklata există o expoziție “Panait Istrati”, cu texte explicative în greacă, română și engleză, intrată în circuitul public.

Din partea delegației române, la simpozion, au participat Zamfir Bălan, Viorel Mortu și Haralambie Caravia.

Turcia este, de departe, țara unde Panait Istrati se bucură de prețuire mai mult ca în oricare alt loc. Inclus în programa școlară, prezent permanent în librării cu întreaga operă, Panait Istrati este adesea prilej de întâlniri culturale.

Istanbul: dezbateri pe tema Panait Istrati, la Institutul Cultural Român.

Anul acesta, Muzeul Brăilei a fost invitat la două manifestări dedicate aniversării lui Panait Istrati.

Prima a avut loc în iulie, la Institutul Cultural Român “Dimitrie Cantemir” din Istanbul și s-a bucurat de o participare a unor nume importante din cultura turcă, așa cum este acela al profesorului Kemal Karpat, bun cunosător al limbii române, care predă la Universitatea Wisconsin, din SUA.

Izmir: aniversare Panait Istrati în Aula Universității Mării Egee.

Cea de-a doua a avut loc, în octombrie, la Universitatea Mării Egee, din Izmir, la inițiativa Institutului Cultural Român “Dimitrie Cantemir” și a Consulatului General al României la Izmir și s-a bucurat de o largă audiență în rândul studenților și profesorilor.

Pagină realizată de Zamfir BĂLAN

MEMORIALE - EDITURA ISTROS

CRONICA EVENIMENTELOR

Anul 2009 a însemnat pentru secția "Memoriale" realizarea manifestărilor culturale intrate în tradiție, dar și debutul altora noi.

Programul activităților dedicate lui Mihai Eminescu a cuprins: prezentarea *Dicționarului limbajului poetic eminescian*, coordonator regretatul profesor de la Universitatea "Al. I. Cuza" din Iași, Dumitru Irimia; o conferință: *Mihai Eminescu*, susținută de prof. univ. Dumitru Irimia; o lansare de

Prof. univ. dr. Dumitru Irimia, vorbind despre Mihai Eminescu

carte: *Focul verde* de Ioana Coșereanu; vernisajul expoziției de grafică, *Oricâte stele...*, Prezentată de Valentin Coșereanu, directorul Centrului Național de Studii „Mihai Eminescu” Ipotești; decernarea premiilor concursului *Personalitatea lui Mihai Eminescu în cultura română*, ediția a X-a.

Expoziția *Oricâte stele...*, expresie plastică și tipografică a Taberei de grafică ediția 2005, organizată la Memorialul Ipotești în colaborare cu Universitatea de Arte București, secția "Grafică", sub coordonarea prof. dr. Mircea Dumitrescu, a fost prezentă în holul Muzeului Brăilei în perioada 15 ianuarie - 1 martie 2009. Însemnând și prima colaborare cu Memorialul Ipotești, ai cărui specialiști - dr. Valentin Coșereanu, Ana Florescu, Constantin Coșereanu - au ales să prezinte publicului brăilean o expoziție inedită, aceasta s-a remarcat prin noutate, originalitate, valoare documentară și artistică.

Dedicată aceluiași moment aniversar - 15 ianuarie -, expoziția *In memoriam - Mihai Eminescu*, a oferit atenției publicului care a trecut pragul Casei memoriale "D. P. Perpessicius", piese din colecțiile secției "Memoriale" a Muzeului Brăilei, din

Aniversare Mihai Eminescu; ianuarie 2009

categoriile tipărituri, documente, piese tridimensionale ambientale, a căror expunere a pus în valoare bogăția și varietatea subiectului Eminescu în fondul muzeal „D. P. Perpessicius”. Expoziția a fost deschisă până la jumătatea lunii martie.

În seria noilor colaborări s-a înscris întâlnirea cu elevi ai clasei a III-a A, Step-by-Step, de la Școala cu clasele I-VIII „Sfântul Andrei”, însoțiți de d-nele învățătoare Cornelia Mănciulescu și Aurelia Craiovan. Sub genericul *Desenele copilăriei*, manifestarea s-a constituit într-un dar muzeal făcut micilor școlari de ziua lor. Manifestarea a explorat mai multe laturi ale creativității elevilor: o expoziție de desene, un concurs de desene pe asfalt, un mic dar bine realizat moment artistic susținut de oaspeții Casei memoriale "D. P. Perpessicius". Ziua de 1 iunie a însemnat și deschiderea expoziției *O lume minunată* ce a reunit fotografii și cărți poștale ilustrate din colecțiile secției "Memoriale", aparținând perioadei 1890-1930, piese prezentate în premieră publicului. Copiii li s-au oferit diplome de participare, cărți apărute la editura Istros a Muzeului Brăilei și dulciuri din partea personalului Casei memoriale.

CRONICA EVENIMENTELOR

Așa cum ne-am obisnuit, dl. Ioan Băncilă, fiul lui Vasile Băncilă, a continuat seria donațiilor din generoasa bibliotecă a filosofului brăilean. Am avut astfel bucuria să putem inaugura, la rându-ne, seria unor expoziții tematice, prima dintre ele fiind dedicată activității și gândirii pedagogice a lui Vasile Băncilă. Intitulată sugestiv *Vasile Băncilă. Vocația pedagogului*, expoziția, deschisă între 15 iulie - 10 octombrie, a urmărit, în spațiul expozițional din holul Casei memoriale "D. P. Perpessicius", cariera de profesor la Brăila și la București, pe cea de revizor școlar, și a ilustrat gândirea pedagogică vasilebănciană concretizată în studii apărute în diverse publicații. Un element de atracție au fost fotografiile la temă, unde vizitatorii au putut să-i identifice pe înaintași, liceenii brăileni ai epocii.

Este locul să remarcăm aici contribuția d-lui profesor Toader Buculei la creșterea patrimoniului secției "Memoriale" prin donația făcută în vara lui 2009. Un important și valoros număr de tipărituri, cu prețioase elemente bibliofile, semn al unei pasiuni de o viață, a intrat în patrimoniul secției, constituindu-se astfel fondul memorial „Toader Buculei”. În perioadele următoare va fi prezentat publicului într-o expoziție, omagiul nostru pentru darul făcut de unul dintre distinșii prietenii ai Muzeului Brăilei.

Premiile concursului Personalitatea lui Mihai Eminescu în cultura română, ediția a X-a

Toamna a marcat, ca de obicei, întâlnirea cultural-artistică cu elevii Liceului Pedagogic "D. P. Perpessicius".

Expoziția *De ziua lui Perpessicius* a pus în evidență de data aceasta legăturile lui Perpessicius cu Brăila. Plecând de la ipostaza de elev al Școlii Primare de Băieți nr. 4 și al Liceului „Nicolae Bălcescu”, la aceea de profesor al Școlii Normale de Băieți „Șt. O. Iosif”, expoziția a reliefat contactul permanent cu viața culturală a orașului natal, cu foștii elevi, cu prietenii, cu oameni de cultură a lui D. P. Perpessicius.

Elevii Liceului Pedagogic „D. P. Perpessicius” au venit și de această dată pregătiți să-l sărbătorească pe Perpessicius în casa lui și să se sărbătorească - ziua Sfântului Dumitru fiind ziua liceului. Însoțiți de dl. profesor Constantin Gherghinoiu, director al liceului, personalitate culturală marcantă a urbei și, totodată, prezență distinsă și statornică în Casa Perpessicius, și de d-na profesor Maricica Lupu, liceenii au susținut un program coral de înaltă vibrație artistică și emoțională. Și tot ca de obicei s-au făcut fotografii în curtea casei și la bustul lui Perpessicius, imaginile adăugându-se albumului muzeal.

Detalii din expozițiile Casei memoriale "D. P. Perpessicius"

În 2009, specialiștii secției "Memoriale" au participat la sesiuni, simpozioane și alte manifestări culturale științifice organizate de muzee și de alte instituții de învățământ și cultură, din țară și din străinătate.

Câteva dintre acestea le menționăm și aici: Sesiunea Anuală a Muzeului „Vasile Pârvan”, Bârlad, în 22-23 mai 2009 (comunicarea științifică *Un expeditor inedit: intervenientul*); Sesiunea anuală a Muzeelor Memoriale, organizată de Muzeul Memorial „Nicolae Iorga”, Vălenii-de-Munte”, 18-20 iunie 2009 (comunicările științifice: *Expoziția*

CRONICA EVENIMENTELOR

„Fotografii de epocă”, sau de la imagine la document, însoțită de un material ilustrativ realizat pe suport electronic; *Casele și muzeele memoriale - prezent și perspectivă*); Simpozionul Brăila-

Elevii Liceului Pedagogic "D. P. Perpessicius", la ziua lui Perpessicius

Kefalonia, în cadrul programului de înfrățire între orașele Brăila și Argostoli, 22 mai 2009 (*Legături culturale, de-a lungul istoriei, între Brăila și Kefalonia*); Simpozionul *Scriitori români în cultura turcă*, organizat de Institutul Cultural Român "D. Cantemir" din Istanbul, 8 iulie 2009, și 27 octombrie 2009, la Universitatea Mării Egee din Izmir (*Panait Istrati, la 125 de ani de la naștere*); Simpozionul *Odissea unei mari prietenii: Panait Istrati și Nikos Kazantzakis*, Muzeul Național al Literaturii Române București, 4 decembrie 2009 (*Panait Istrati despre oameni, omenire și umanitate*)

Elena ILIE

EDITURA ISTROS, ÎN 2009

LISTA APARIȚIILOR EDITORIALE

- Cristian Nicolae Apetrei, *Reședințele boierești din Țara Românească și Moldova în secolele XIV-XVI*
- R.W. Seton-Watson, *O istorie a românilor din perioada romană până la desăvârșirea unității naționale*
- Florin Curta, *Text, context, history and archaeology. Studies in late antiquity and the middle ages*
- George Ungureanu, *Problema Cadrilaterului în contextul relațiilor româno-bulgare (1919-1940)*
- Walter Pohl, *Eastern Central Europe in the early middle ages*
- Michael Kazanski, *Archeologie des peuples barbares*
- Michaela-Cristiana Căndea, *Spații verzi brăilene. Arbori și arbuști*
- Mihaela-Elena Ciocoitei, *Valori universale ale operei lui Dimitrie Cantemir*
- Panait Istrati, *Kyra Kyralina/Chira Chiralina*, ediție bilingvă, îngrijită de Zamfir Bălan
- Liana Oța și Valeriu Sîrbu, *Sarmații din județul Brăila*
- *Historia subspecie aeternitatis. In honorem magistri Alexandru Zub, Ediderunt Victor Spinei et Gheorghe Cliventi*
- *Miscelanea historica et archaeologica. In honorem professoris Ionel Căndea*, editori: Valeriu Sîrbu și Cristian Luca
- *Boierii Poienari. Pagini din albumul de familie*, editor Ghena Pricop
- *Un grec, doi greci, trei greci ... Brăila. Reactivarea memoriei culturale a orașului Brăila. Cazul comunității grecești*. Editori: Camelia Hristian, Ghena Pricop
- *Studii și materiale de istorie medie, XXVII*

ARHEOLOGIE

Secția de arheologie în anul 2009

Cercetare, valorificare științifică și culturală

Îmi propun să vă prezint, așa cum am procedat în ultimii ani, activitatea Secției de **Arheologie**, în variatele ei aspecte, de la cercetare și evidență, până la valorificare științifică și culturală.

Săpături arheologice sistematice. Pe baza Planului de săpături pe anul 2009, aprobat de Comisia Națională de Arheologie, și a protocoalelor de colaborare încheiate cu alte muzee ori centre de cercetare din țară, arheologii au avut o fructuoasă campanie de săpături sistematice.

Așa după cum se cunoaște, Muzeul Brăilei are trei experți arheologi, doctori în științe (Ionel Căndeia, Valeriu Sîrbu și Stănică Pandrea), precum și patru specialiști arheologi, doctoranzi (Mirela Vernescu, Niculina Dinu, Viorel Stoian și Costin Croitoru), doar astfel explicându-se rezultatele valorase obținute.

Valeriu Sîrbu a coordonat, ca responsabil științific de șantier, săpăturile arheologice de pe șantierele de la Telița-*Celice Dere*, jud. Tulcea (colaboratori Gabriel Jugănar, de la Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, Dan Ștefan și Maria-Magdalena Ștefan, de la de la SC Digital Domain București, plus Tomasz Bochnak și Iwona Florkiewicz, de la Instytut Archeologii, Uniwersytet Rzeszowski - Polonia) și de la Pietroasa Mică-*Gruia Dării*, jud. Buzău (colaboratori Sebastian Matei, Costache Bolocan și Laurențiu Grigoraș, de la Muzeul Județean Buzău, Dan Ștefan și Maria-Magdalena Ștefan, de la SC Digital Domain București). De asemenea, în calitate de responsabil științific de sector, Valeriu Sîrbu a efectuat săpături la Covasna-*Cetatea Zănelor*, jud. Covasna (împreună cu Viorica Crișan, responsabilă științifică de șantier, Paul Pupeză, de la Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Monica Mărgineanu-Cârstoiu, de la Institutul de Arheologie „V. Pârvan” din București, și Virgil Apostol, de la Muzeul Național de Istorie a României), Săvârșin-*Cetățuie*, jud. Arad (împreună cu Peter Hügel, responsabil științific de șantier, George Pascu Hurezan și Victor Sava, de la Complexul Muzeal Arad, plus Cristina Bodo, de la Muzeul Civilizației Dacice și Romane din Deva), Târcov, jud. Buzău (împreună cu George Trohani, responsabil științific de șantier, de la Muzeul Național de Istorie a României, Sebastian Matei și Costache Daniel Bolocan, de la Muzeul Județean Buzău).

Ionel Căndeia, ca responsabil științific de șantier, a coordonat săpăturile arheologice de la Măxineni-*Mănăstirea Măxineni*, jud. Brăila (colaborator Costin Croitoru), și de la Turnu-*Cetatea Turnu*, jud. Teleorman (colaboratoare Elena Țânțăreanu, de la Muzeul Județean Teleorman).

Stănică Pandrea, ca responsabil științific de șantier, a coordonat săpăturile arheologice de la Șuțești, jud. Brăila (colaboratori Viorel Stoian, Valeriu Sîrbu și Mirela Vernescu, de la Muzeul Brăilei) și de la Râmnicelu (colaboratori Mirela Vernescu și Costin Croitoru, de la Muzeul Brăilei).

Săpături preventive. Întrucât acest aspect va fi abordat în alt articol, voi menționa doar că Ionel Căndeia a condus săpăturile preventive din Brăila-*Orașul vechi*, iar Stănică Pandrea pe cele din cartierul Brăilița, colaboratori fiind Mirela Vernescu, Viorel Stoian, Niculina Dinu și Costin Croitoru. Un alt proiect important s-a desfășurat în zona Însurăței-Lișcoteanca, unde vor fi instalate generatoare eoliene de curent, deocamdată efectuându-se doar evaluarea de teren de către Stănică Pandrea și Mirela Vernescu,

De asemenea, la comanda unor primării s-au efectuat cercetări și studii de specialitate pentru întocmirea documentațiilor pentru planurile urbanistice zonale.

Aceste cercetări arheologice, din județul Brăila ori din alte zone din țară, ilustrează prestigiul și profesionalismul arheologilor instituției noastre.

O cercetare arheologică performantă necesită colaborarea mai multor instituții de specialitate din țară și din străinătate, plus resurse financiare notabile și, de aceea, nu mai sunt posibile rezultate deosebite doar cu echipe de pe raza administrativă a unui singur județ.

La a 43-a Sesiune națională de cercetări arheologice pentru campania 2008, organizată în 2009 la Târgoviște, au prezentat rapoarte toți arheologii instituției noastre pentru săpăturile întreprinse la: Brăila-*Orașul vechi* și Șuțești-*Popină*, jud. Brăila, Turnu-*Cetatea Turnu*, jud. Teleorman, Telița-*Celice Dere*, jud. Tulcea, Pietroasa Mică-*Gruia Dării* și Târcov-*Piatra cu liliaci*, jud. Buzău, Covasna-*Cetatea Zănelor*, jud. Covasna, Săvârșin-*Cetățuie*, jud. Arad.

Proiecte de cercetare. Muzeul Brăilei, ca instituție coordonatoare, și Valeriu Sîrbu, ca director de proiect, împreună cu Muzeul Județean Buzău și SC Digital Domain SRL București, derulează, în perioada 2007-2010, un important proiect de cercetare intitulat *Perioade cheie ale istoriei vechi pe Valea Buzăului*, finanțat de Centrul Național de Management Programe, din cadrul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. Chiar dacă fondurile au fost mai reduse, îndeosebi pentru anul 2009, menționăm că toate activitățile prevăzute pe anii 2007-2009 au fost îndeplinite la parametri solicitați, astfel că instituțiile participante și-au încasat importante sume prevăzute pentru cercetare și dotare. Numai Muzeul Brăilei a încasat, doar în 2009, suma de 57699 lei.

În 2009 au fost finalizate două faze, conținutul lor referindu-se la „Evaluarea stadiului implementărilor modelelor teoretice de cercetare arheologică interdisciplinară” (Faza IV) și „Detalierea și valorificarea implementării modelelor teoretice de cercetare arheologică interdisciplinară, experimentală și non-invazivă” (Faza V). Ele au inclus cercetări de tip *survey*, săpături arheologice sistematice, repertorii de situri arheologice, baze de date cu situri și artefacte, rapoarte de săpătură, seturi de date cartografice și geofizice, inventare, clasificări și tipologii de artefacte, ipoteze interpretative referitoare la drumurile și căile de comunicații de pe valea Buzăului în preistorie și antichitate etc. De asemenea, s-au susținut numeroase comunicări și s-au publicat o serie de studii privitoare la tematica proiectului, atât în țară, cât și peste hotare.

Comunicări științifice. Ca de obicei, cercetătorii și arheologii Muzeului Brăilei au participat la numeroase manifestări științifice (congrese, colocvii, simpozioane, sesiuni) organizate de diverse instituții de specialitate din țară sau străinătate, conținutul comunicărilor referindu-se fie la patrimoniul și istoria Brăilei, fie la fenomene istorice de interes național ori internațional.

Dintre comunicările susținute de cercetătorii și arheologii, doar la manifestări științifice internaționale, vom menționa pe cele mai importante.

a) Internaționale, în România : 1) V. Sîrbu, S. Matei, *Pietroasa Mică-Gruia Dării (jud. Buzău) de la o așezare (sec. IV-III a. Chr.) la un centru sacru dacic (sec. Ia. Chr. I. p. Chr.)*, la colocviul „Civilizația geto-dacă cercetare-prezervare-integrare”, 2-4 iulie 2009, Sfântu Gheorghe, 2) V. Sîrbu, *A Dacian site in the Carpathian Mountains: Pietroasa Mică-Gruia Dării from fortified settlement to sacred place*, la Conferința internațională "Museums, Monuments and Tourism", 2-4 noiembrie 2009, Călărași Slobozia - Ostrov, 3) V. Sîrbu, *Geto-Dacian Settlements and Necropolises: Three Case Studies (Coslogeni, Olteni, Hunedoara)*, la 11th International Colloquium of Funerary Archaeology "The Necropolises and the Environment (1st mill. BC)", Buzău Romania, 22nd 24th October 2009, 4) St. Pandrea, *Cercetările arheologice de la Râmnicelu, jud. Brăila*, la Sesiunea Științifică Internațională - Pontica - „130 ani de la prima mențiune a Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța”, Constanța, octombrie, 2009, 5) M. Vernescu, *Descoperiri Basarabi din Câmpia Brăilei*, la Simpozionul Internațional „Dialogul interdisciplinar în cercetarea academică”, Galați, 2009, 6), M. Vernescu, *Cercetările arheologice de la Râmnicelu, jud. Brăila. Campania 2009*, la Sesiunea Științifică Internațională - Pontica - „130 ani de la prima mențiune a Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța”, Constanța, octombrie, 2009,

b) Internaționale, peste hotare: 1) I. Căndeia,

Relațiile româno-otomane în documente de arhivă (sec. XVI), la Symposionul internațional de la Istanbul, 15 iulie 2009, 2) I. Căndeia, *Relațiile otoman-române reflectate în documente de arhivă din sec. XVII*, la Symposionul internațional de la Izmir, 27 octombrie 2009, 3) V. Sîrbu, D. Ștefan, *Statistical Tools as Landscape Archaeology*, Annual Meeting of the UISPP 4th Commission „Quantitative Methods for the Challenges in 21 Century Archaeology”, Budapesta, 5-6 iunie 2009, 4) V. Sîrbu, *Figurative representations on the Sarmatian and Geto-Dacian phalerae: resemblances and differences*, la Fourth International Congress on Black Sea Antiquities, „The Bosphorus: Gateway between the Ancient West and East (1st Millennium BC-5th Century AD)”, Istanbul, 14-18 September 2009, 5) St. Pandrea, *Gumelnitsa Culture in The Bărăgan Plain*, la Simpozionul internațional „The Golden Fifth Millenium. Thrace and its Neighbor Areas in the Chalcolithic”, la Pazardjik (Bulgaria), 26 31 October, 2009.

Organizări de manifestări științifice. Valeriu Sîrbu, în calitate de președinte al Comisiei XXX („Practici mortuare în Preistorie și Protoistorie”) a Uniunii Internaționale de Studii Preistorice și Protoistorice și de președinte al Asociației de Studii pentru Arheologie Funerară din România, în colaborare cu Muzeul Județean Buzău și Muzeul Brăilei, au fost organizatori la o importantă manifestare științifică internațională, anume al XI-lea Colocviu Internațional de Arheologie Funerară cu tema “The Necropolises and the Environment (1st mill. B)/Necropolele și mediul înconjurător (mileniul I a. Chr.)”, organizat la Buzău, între 22-24 octombrie 2009. La acest colocviu internațional au participat cercetători de prestigiu din România, Rep. Moldova, Ucraina, Bulgaria, Serbia, Grecia, Cehia și Polonia.

Seri muzeale. Pe 19 ianuarie 2009 s-a desfășurat o seară muzeală cu tema “*Cea mai veche comunitate umană din Brăila*”, dedicată împlinirii a 641 ani de la atestarea documentară a orașului Brăila (20 ianuarie 1368).

Expoziții. Muzeul Brăilei a fost printre organizatorii expoziției internaționale “*The Lost World of Old Europe*”, ce cuprinde bunuri de patrimoniu arheologic din categoria „Tezaur” din colecții muzeale românești, dar și piese din colecții muzeale din Bulgaria și Republica Moldova, ce a fost vernisată, în noiembrie 2009, la Institute for the Study of the Ancient World - New York University. De asemenea, s-a participat la organizarea expozițiilor „*Dacii din Curbura Carpaților*”, itinerată deja la muzeele din Sf. Gheorghe, Brașov, Cluj-Napoca și Buzău, iar în august 2010 va veni la Brăila, adică la instituțiile organizatoare, apoi “*Un viciu istoric*”, vernisată la Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, și „*Comorile timpului. Civilizații din epoca pietrei*”, în colaborare cu alte 30 de muzee, universități și institute de cercetare din țară, cu sprijinul deosebit al colegilor din Asociația „Hellas et Rome” din Elveția, deschisă, în martie 2009, la Muzeul Național de Istorie a României.

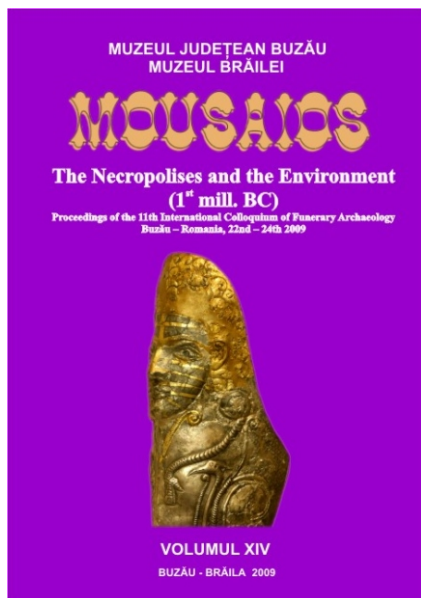
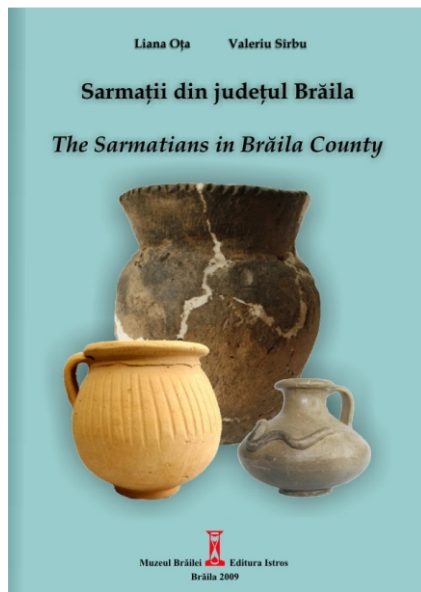
La sediul Muzeului Brăilei au fost organizate expozițiile „*Din bube, mușcături și noroi, veniți să le vedeți și voi*”, referitoare la piesele arheologice descoperite prin săpături preventive în centrul istoric al Brăilei, și “*Monede și bancnote din colecțiile Muzeului Brăilei*”, ultima în colaborare cu Secția „Istorie”.

Publicații. Continuând tradiția, la Editura Istros s-au tipărit două cărți cu problematică de arheologie și istorie veche. Astfel, a apărut volumul *Sarmatii din județul Brăila/The Sarmatians in Brăila County*, de Liana Oța și Valeriu Sîrbu, în română și engleză, ce valorifică științific vestigiile acestor migratori iranieni ce au trăit în sec. I-III p. Chr. și în Câmpia Brăilei, cât și *Mousaios, XIV. The Necropolises and the Environment (1st Mill. BC)*. (editori. V. Sîrbu și D. Ciobanu), ce conține comunicările susținute la al XI-lea Colocviu Internațional de Arheologie Funerară de la Buzău, din

(continuare în pag. 6)

ARHEOLOGIE

(continuare din pag. 5)

22-24 octombrie
2009, volum
finanțat de Muzeul
Județean Buzău.

Numeroase studii și articole au văzut lumina tiparului în volume ori reviste de prestigiu din străinătate, publicate în limbile franceză ori engleză, dintre care menționăm doar pe următoarele: 1) V. Sîrbu, D. Ștefan, M. Duțescu, *Refining the Past Understanding with the Help of Technology. The case of the Iron Age archaeological complex from Telița-Celic Dere*, în Proceedings of 13th International Congress "Cultural Heritage and New Technologies", Viena, 2-5 noiembrie 2008, 2) V. Sîrbu, M. Duțescu, D. Ștefan, *Burials as identity statements. Some remarks about North-Thracian funerary phenomenon in the 4th-3rd cen-*

turies BC, în „First Iron Age”, volum dedicat profesorului Sergey Skoryi, de la Kiev, 3) Fl. Costea, V. Sîrbu, R. Ștefănescu, L. Scurtu, A. Bălos, *O ceșcuță dacică cu valențe culturale descoperită în fortificația de la Racoș-Piatra Detunat, județul Brașov*, în *Studia Archaeologiae et Historiae Antiquae*. Doctissimo viro Scientiarum Archaeologiae et Historiae Ion Niculiță, Chișinău 2009.

Alte studii și articole au fost tipărite în diverse reviste ori volume din România, dintre care amintim pe cele publicate de: 1) I. Căndea, *Istoria Brăilei în opera lui Nicolae Iorga, (II)*, în *Nicolae Iorga 1871-1940 - Studii și documente*, VIII, București, 2009, 2) I. Căndea, *Vechi cercetări arheologice și istorice în județul Teleorman și la Cetatea Turnu (Măgurele)*, „Buletinul Muzeului Județean Teleorman”, Seria Arheologie, 1, 2009, 3) I. Căndea, *Câteva documente privitoare la Banca Filemborică din Brăila (1846)*, în *Volum omagial Constantin Bușe*, București, 2009, 4) I. Căndea, *Old Arheological and Historical Researches in the Teleorman County and the Fortress of Turnu (Măgurele)*, în *Studia Antiqua et Medievalia Miscellanea in honorem annos LXXV peragentis Professoris Dan Gh. Teodor oblata*, București, 2009, 5) V. Sîrbu, *Figurine, statuete și capace antropomorfe și zoomorfe geto-dacice din Muntenia (sec. IV a. Chr.-I p. Chr.)*, Thraco-Dacica, XXIV, 2009, 6) V. Sîrbu, *Pietroasa Mică-Gruui Dării (jud. Buzău): de la o așezare (sec. IV-III a. Chr.) la un important centru sacru dacic (sec. I a. Chr.-I p. Chr.)*, în *Dacii din Curbura Carpaților* (editori V. Crișan și V. Sîrbu), Sfântu Gheorghe, 2009, 7) V. Stoian, M. Vernescu, *Descoperiri Basarabi din Câmpia Brăilei*, Studii Danubiene, 1, Galați, 2009.

Reamintim că revistele Muzeului Brăilei, *Istros* și *Analele Brăilei*, au fost incluse în categoriile « B » și, respectiv, « C », de către organismele specializate ale Comunității Europene, ceea ce le asigură un deosebit prestigiu internațional.

De asemenea, au fost predate la tipar, în țară ori străinătate, o serie de alte studii și articole, dar care vor fi menționate în numărul următor al ziarului nostru.

Acestea au fost principalele activități și rezultate obținute de cercetătorii și arheologii secției noastre.

Valeriu SÎRBU

**Cercetări arheologice preventive întreprinse de Muzeul Brăilei în anul 2009
pe teritoriul municipiului și al județului Brăila**

În ultimii ani, cercetarea arheologică preventivă tinde să devină una din activitățile importante ale Muzeului Brăilei, pentru că solicită tot colectivul arheologic al muzeului din martie până în decembrie.

Specificul acestei activități constă în faptul că a devenit quasi-permanentă și că nu poate fi planificată.

Muzeul Brăilei este, în județul Brăila, singura instituție abilitată să întreprindă cercetări arheologice preventive. Scopul acestei activități științifice este de a expertiza terenuri aflate în limita/zona de protecție a siturilor arheologice ori pe care sunt amplasate clădirile clasate în Lista Monumentelor Istorice. Aceasta se desfășoară numai la cererea unor potențiali beneficiari care doresc să obțină un certificat de descărcare de sarcină arheologică, activitatea instituției noastre căpătând astfel caracterul unui serviciu de specialitate (o expertiză) pe care îl execută numai dacă este solicitată și plătită s-o facă.

Cercetarea arheologică preventivă este o activitate științifică complexă, tot mai importantă și implică o mare responsabilitate:

a) este o activitate complexă, care impune atât activitate de teren (săpătura propriu-zisă), cât și activitate de documentare, iar rezultatul este întocmirea raportului de cercetare arheologică, pe baza căruia cei interesați primesc certificatul de descărcare de sarcină arheologică;

b) responsabilitatea arheologilor este una foarte mare, pentru că trebuie să păstrăm echilibrul între datoria omului de muzeu de a proteja vestigiilor arheologice și datoria față de investitor, care presupune executarea rapid și eficient a cercetărilor arheologice pentru a nu întârzia investiția;

c) este o muncă de echipă, de aceea colectivul arheologic care a întreprins cercetările arheologice preventive este format din Ionel Căndea (arheolog expert, responsabil științific pentru situl arheologic Brăila Orașul Vechi), Stănică Pandrea (arheolog expert, responsabil științific pentru situl arheologic Brăila - Brăilița), Costin Croitoru, Viorel Stoian, Niculina Dinu, Mirela Vernescu (arheologi specialiști), Roberto Tănăsache (desenator), Maghița Nechifor (restaurator ceramică), Constanța Vâlcu (restaurator metale), Manuela Dumitrescu (conservator).

În munca noastră, am întâmpinat și întâmpinăm numeroase dificultăți:

a) activitatea de teren este îngreunată chiar de către beneficiari care, de multe ori, nu înțeleg că nu suntem niște funcționari care le întârzie investiția, ci suntem mai degrabă niște *doctori* care diagnostichează pământul ca să spună dacă pe acel teren se poate construi ori nu se poate construi;

b) de multe ori, reprezentanții DJCCPCN Brăila, în loc să-și asume deschis statutul lor de responsabili ai protejării monumentelor arheologice și să colaboreze deschis cu Muzeul Brăilei, ne-au îngreunat activitatea prin comportamentul rigid funcționăresc față de solicitantul certificatului de descărcare de sarcină arheologică și prin atitudinea fâțiș ostilă față de institutia noastră.

În anul 2009, colectivul arheologic al Muzeului Brăilei a desfășurat cercetări arheologice preventive în municipiul Brăila, în siturile arheologice Brăila - Orașul Vechi (delimitat de arcul de cerc descris de Bulevardul Al. I. Cuza și malul Dunării) și Brăila - Brăilița (ce cuprinde partea dinspre malul Dunării a cartierelor Brăilița și Pisc, având ca limită terasa

Dunării și străzile M. Mălăeru, A. Cocoș, Gh. Munteanu-Murgoci, Eroilor și Calea Galați - de la intersecția cu Eroilor până la ieșirea din oraș înspre Galați).

De asemenea, pe teritoriul administrativ al orașului Însurăței a fost executată o evaluare de teren (diagnoză arheologică) a zonei unde va fi amplasat viitorul Parc Eolian, un proiect de investiții finanțat de către SC Energie Ecologică SGR SRL.

De-a lungul anului 2009, Muzeul Brăilei a efectuat cercetări arheologice în 22 puncte, din care 14 terenuri sunt în limita sitului arheologic Brăila - Brăilița, șapte locații sunt în limita sitului arheologic Brăila - Orașul Vechi și o intervenție s-a desfășurat în limita teritoriului administrativ al orașului Însurăței.

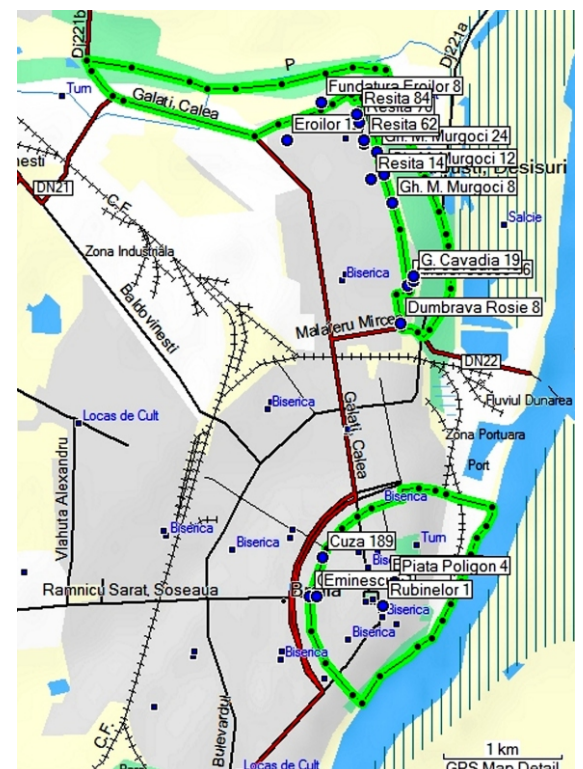
Rezultatele obținute sunt deosebite din punct de vedere științific și muzeografic.

În limita sitului arheologic Brăila - Brăilița, în partea de nord est a cartierului (în punctele Gh. Munteanu Murgoci 12 și Reșița 62) au fost descoperite complexe de locuire și vestigii din prima epocă a fierului și din antichitatea târzie (sec. IV d. Chr, civilizația de tip Sântana de Mureș - Cerneahov). Faptul deosebit este prezența vestigiilor din sec. IV d. Chr. care, până acum nu fuseseră descoperite.

În limita sitului arheologic Brăila - Orașul Vechi au fost descoperite vestigii arheologice deosebite în punctele Str. Rubinelor Nr. 1 și Piața Poligon Nr. 4, dintre care se remarcă vase din ceramică, unelte și monede din epoca medievală. De altfel, o parte dintre aceste vestigii sunt expuse în vitrinele Muzeului Brăilei.

Evaluarea de teren efectuată la sfârșitul lunii noiembrie și începutul lunii decembrie, în lunca Călmățuiului, pe teritoriul administrativ al orașului Însurăței, a condus la identificarea unor zone cu vestigii arheologice datate în epoca getică.

În încheiere, dorim să reafirmăm faptul că datorită accelerării modernizării oraşului şi judeţului Brăila, proiectele de investiţii vor afecta tot mai multe zone cu vestigii arheologice. De aceea, facem un apel la concetăţenii noştri, să înţeleagă că cercetarea arheologică preventivă este o activitate ştiinţifică complexă, laborioasă şi responsabilă, care cere bani şi, mai ales, timp care nu se poate desfăşura de pe o zi pe alta.

Stănică PANDREA

ARHEOLOGIE

O importantă descoperire arheologică în cadrul așezării din Epoca Pietrei de la Râmnicelu - Popină

Satul Râmnicelu face parte din comuna Râmnicelu și este situat la marginea de nord-vest a Câmpiei Brăilei. Din punct de vedere al localizării administrative și teritoriale, satul Râmnicelu se află în partea de vest a județului Brăila, la 35 de Km de municipiul Brăila, pe drumul județean DJ 221.

Situl arheologic „Popină” este situat pe un mator de eroziune (popină/pochină), numit de localnici „Movila Popinci”. Popina se află poziționată în lunca inundabilă a Buzăului, în nord-vestul comunei, are formă oval alungită, este orientată NE-SV, lungimea de 149m, lățimea de 60m și înălțimea de 10 m (față de nivelul actual al luncii).

Săpături arheologice sistematice au fost întreprinse de N. Harțuche în anii 1968-1970. Atunci, s-au săpat 69 de șanțuri de dimensiuni diferite, însumând o suprafață de 2400 mp. Cele mai vechi urme de locuire parțin culturii Gumelnița, (cca. 4200 - 3900 a. Chr.) care sunt suprapuse direct de un strat de cultură Cernavoda I (cca. 3800 - 3500 a. Chr.).

Cea mai consistentă depunere arheologică aparține culturii Cernavoda I. Au fost identificate și cercetate mai multe complexe de locuire reprezentate de locuințe de tip bordei, gropi și fragmente de vatră.

După încetarea așezării Cernavoda I, popina de la Râmnicelu nu a mai fost locuită. S-au descoperit însă, mai multe morminte ce aparțin bronzului mijlociu (schelet în poziție chircită), sarmaților, pecenegilor, sec. XI p. Chr.

În campania arheologică din 2008 am observat că marginea estică a popinei a fost amenajată, panta fiind foarte ușor înclinată, iar înclinația lină a pantei sugerează faptul că amenajarea a avut ca scop evitarea ruperii marginilor popinei din cauza scurgerii rapide a apelor pluviale. Menționăm că această amenajare a avut loc la sfârșitul epocii pietrei, în perioada culturii Cernavoda I.

În campania din 2009 am descoperit și cercetat șanțul unei palisade, care separa popina în două zone distincte care, probabil aveau și utilizări diferite. Existența palisadei, care separă popina, explică faptul că în jumătatea nordică au fost descoperite aproape toate complexele de locuire (atât cele gumelnițene, cât și cele Cernavoda I).

Palisada a fost identificată datorită umpluturii șanțului acesteia, formată din sediment cenușiu, ce contrasta cu sedimentul gălbui loessoid (în care șanțul a fost săpat). Traseul șanțului și, implicit, al palisadei era semicircular, separând popina în două zone, practic delimitând zona cu vestigii arheologice abundente de cea cu foarte puține vestigii arheologice.

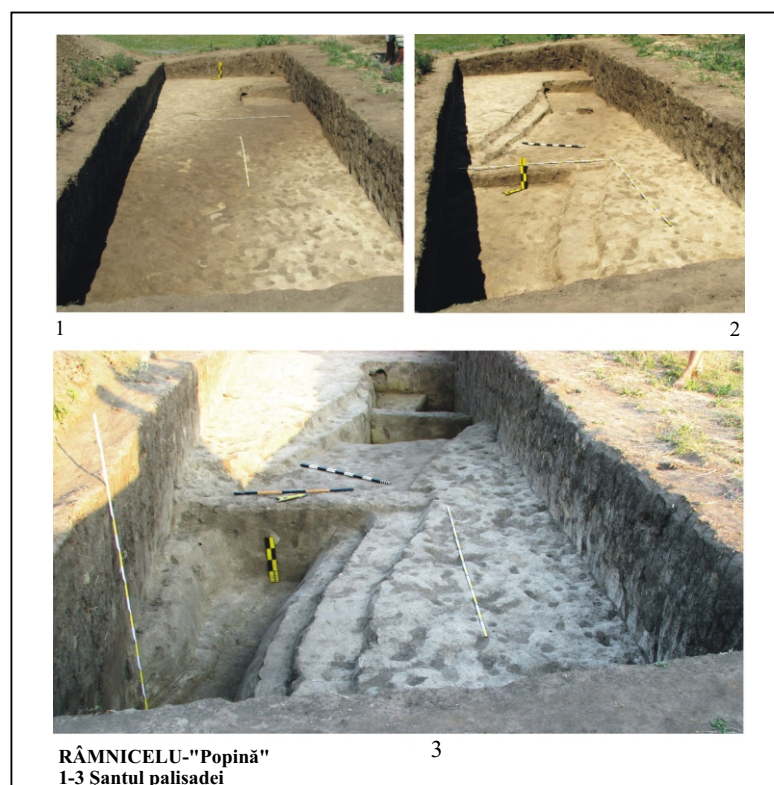
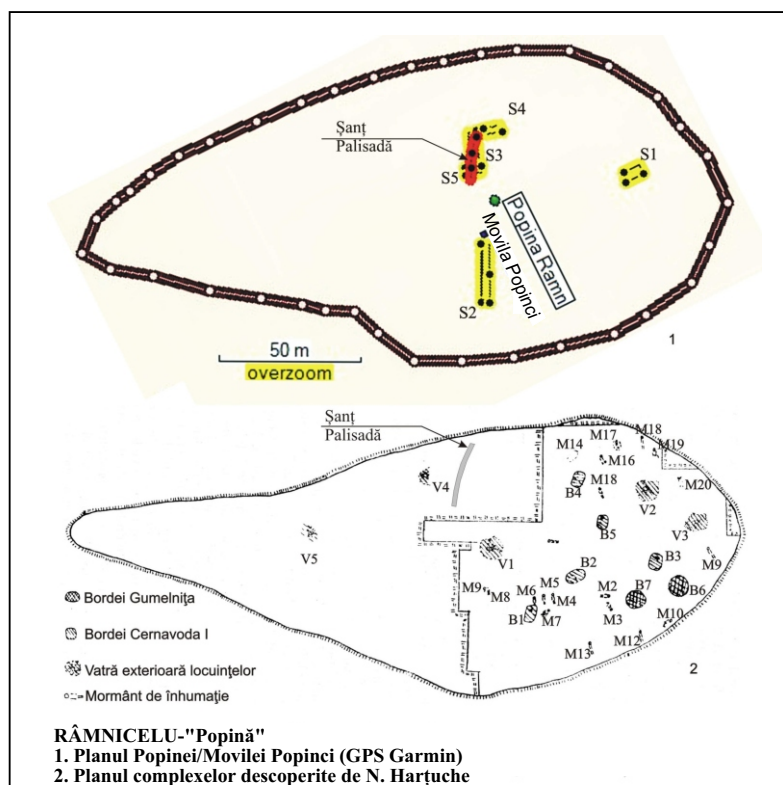
Umplutura șanțului era formată din sediment gălbui cenușiu, dur, bățător iar, în anumite zone, conținea și pigmenți de lipitură (sediment loessoid bine frământat și bine netezit), aspect ce indică faptul că șanțul a fost umplut foarte repede după ce a fost săpat. În secțiune, șanțul are forma unei pâlnii, gura fiind largă de cca. 2 m, îngustându-se treptat, iar la baza are o lățime de 25-30 cm; adâncimea șanțului, de la gură până la bază, este de 117/120 cm. Fundul șanțului are un aspect neregulat, în unele zone fiind identificate praguri, iar în altele fiind mai adâncit; au fost surprinse și cercetate câteva gropi de pari și de stâlpi. De asemenea, am cercetat și un prag cu lungimea de 1 m, ridicat/construit din sediment gălbui cenușiu, după ce șanțul a fost săpat, care, în opinia noastră, este un pasaj de trecere peste șant/prin palisadă.

În umplutura șanțului au fost descoperite foarte puține fragmente ceramice, de mici dimensiuni, care pot fi atribuite culturii Cernavoda I.

Din datele arheologice se pot evidenția următoarele detalii constructive ale palisadei:

- palisada era formată din bârne de lemn de diferite dimensiuni, fapt evidențiat de existența unor gropi de pari cu diametrul diferit, dar și de faptul că există praguri pe fundul șanțului pentru a ”ridica” bârnele mai scurte;
- forma în formă de pâlnie a șanțului a permis poziționarea și fixarea relativ ușor a bânelor;
- existența pragului cu lungimea de 1 m, ce întrerupea șanțul indică prezența unui pasaj de trecere prin palisadă, poate chiar a unei ”porți”;
- aspectul umpluturii, formate din sediment gălbui cenușiu dur, indică faptul că după fixarea bânelor șanțul a fost umplut repede, iar pământul de umplătură a fost bătătorit;
- existența pigmentilor de lipitură indică faptul că în anumite ocazii, bârnele au fost fixate cu ajutorul bulgărilor de lipitură;
- adâncimea relativ mare a șanțului (117/120 cm) sugerează faptul că bârnele palisadei erau de lungi, iar palisada se înălța destul de mult față de nivelul de călcare al perioadei eneolitice.

Existența palisadei în vremea culturii Cernavoda I indică faptul că această așezare nu era doar o simplă așezare de păstori în curs de sedentarizare. Această amenajare a spațiului indică faptul că pe popina de la Râmnicelu era o așezare care controla întreaga zonă și, foarte probabil, controla principalele resurse ale zonei și, în primul rând, sarea.

Stănică PANDREA, Mirela VERNESCU

Descoperiri arheologice în situl arheologic Brăilita - campania 2009

În anul 2009, la solicitarea unor persoane fizice și juridice, Muzeul Brăilei a efectuat cercetări arheologice preventive în cele două situri arheologice de pe raza municipiului Brăila, în vederea obținerii de certificate de descărcare de sarcină arheologică pentru terenuri aflate în limitele celor două situri arheologice: Brăila - Brăilita și Brăila - Orașul Vechi.

În căvea din aceste locații au fost descoperit complexe arheologice, materiale arheologice și fragmente de vase ceramice ce se datează începând cu prima epocă fierului și până în epoca modernă.

Dintre aceste vestigii arheologice descoperite în campania 2009 pe raza sitului arheologic Brăilița, cele mai demne de menționat sunt complexele și materiale arheologice de pe străzile Reșița 62 și Murgoci 12, din nord-estul cartierului Brăilița. Cercetările arheologice preventive au fost efectuate de un colectiv format din Stănică Pandrea (arheolog expert, responsabil științific) și Viorel Stoian (arheolog specialist).

În punctul de pe str. Reșița nr. 62 s-au săpat șase secțiuni iar la intersecția a două dintre ele a fost descoperită o groapă menajeră cu adâncimea de 0.80 m, ce

conținea, în umplutură, oase de animale calcinate, cărbune de lemn ars, cenușă, fragmente de vase ceramice confecționate cu roata, o toartă de amforă, un picior de amforă și un lustruitor în stare fragmentară. Materialele descoperite în acest complex arheologic se datează în secolul IV p.Chr.

În celălalt punct, situat pe str. Murgoci nr. 12, s-au săpat cinci secțiuni. În două dintre cele cinci secțiuni, în stratul de cultură arheologică, s-au descoperit câteva fragmente de vase de provizii, datate la începutul primei epoci a fierului și câteva fragmente dintr-o buză de vas roman. De la suprafața solului, de pe tot perimetrul curții, am colectat fragmente de vase ceramice ce se datează în sec. al XIX-lea.

Descoperirile din cele două locații confirmă rezultatele cercetărilor efectuate de Nicolae Hartuiche în secolul trecut, în situl arheologic Brăilița, iar elementul de noutate pentru lumea științifică și nu numai, îl reprezintă prezența vestigiilor din secolul IV p.Chr, a căror prezență nu fusese confirmată până în acest moment în cadrul acestui sit.

Viorel STOIAN, Stănică PANDREA

ISTORIE

Patrimoniu

Activitatea de cercetare din anul 2009 a avut drept rezultat organizarea de expoziții dedicate unor evenimente aniversare (150 de ani de la Unirea Principatelor Române, însoțită de un DVD, Ziua Muzeului Brăilei), realizarea unor filme documentare care au avut drept scop promovarea patrimoniului cultural local și editarea unui volum de documente dintr-o colecție particulară din Brăila.

150 de ani de la Unirea Principatelor Române a fost marcată de o expoziție organizată în colaborare cu mai multe instituții de profil din țară: Muzeul „Vasile Pârvan” Bârlad, Muzeul Județean „Iulian Antonescu” Bacău, Muzeul „Ștefan cel Mare” Vaslui, Muzeul Județean Buzău, Muzeul Județean de Istorie Galați, Complexul Național Muzeal Moldova Iași, Muzeul Literaturii Române Iași. Piese expuse au ilustrat nu numai personalitatea principelui unirii, ci au relevat o întreagă epocă marcată de o sumă de acțiuni a unor personaje politice, devenite simbol pentru generațiile care au urmat. Filmul documentar intitulat *Pe urmele lui Cuza la Brăila*, un recurs la memoria colectivă, a strâns puținele mărturii evidente din această perioadă, păstrate în orașul și județul nostru, cu scopul de a le prezenta unui public aflat în dezacord cu propriul trecut.

Aceeași notă de reactivare a memoriei culturale a fost păstrată și în filmul documentar *Brăila, ieri și azi, față în față*, o încercare de surprindere prin intermediul camerei de luat vederi a ceea ce s-a mai păstrat din patrimoniul arhitectural al orașului. O întreprindere mai mult decât utilă, în ideea că, peste câțiva ani, multe dintre zonele vechi vor fi de nerecunoscut, mai ales cele care mai amintesc despre portul de odinioară sau despre activitatea industrială, dată fiind agresiunea tot mai vizibilă față de trecutul mai îndepărtat sau mai recent.

Expoziția Arme și piese de echipament militar din colecțiile Muzeului Brăilei a reunit eforturile a patru secții: Arheologie, Istorie, Memoriale, Etnografie și Artă Populară. O incursiune interesantă și spectaculoasă în istoricul armelor albe și de foc, însoțită de fotografii de epocă și de pagini memorialistice din timpul celor două războaie mondiale.

Organizată cu prilejul sărbătoririi zilei muzeului, expoziția *Monede și bancnote din colecțiile Muzeului Brăilei* a selecționat cele mai interesante emisiuni monetare existente în colecțiile secțiilor Arheologie și Istorie. Cea mai mare secțiune din spațiul expozițional a fost rezervat monedei de hârtie, atât celei românești cât și celei străine. Criteriile de expunere au fost importanța pe care o prezintă în istoria monetară a unei țări (biletele ipotecare din 1877, prima emisiune de bancnote românești), momentul istoric (asignatele din timpul revoluției franceze, emisiunile trupelor germane de ocupație din România în anul 1917, bancnotele austro-ungare cu drept de circulație în Transilvania după actul de la 1 decembrie 1918), ilustrarea perioadelor de criză economică când inflația poate aduce o țară în pragul falimentului (*Notgeld* în Germania de după primul război mondial, așa numiții *bani de necesitate*) sau realizarea grafică și cromatică (biletele rusești).

În cadrul unui acord încheiat cu Muzeul „Ștefan cel Mare” Vaslui și Muzeul Județean „Iulian Antonescu” Bacău, Muzeul Brăilei a fost partener la realizarea expoziției itinerante *O viață închinată unui ideal, România Mare*, deschisă la Vaslui pe 25 august, cu prilejul manifestărilor dedicate mareșalului Constantin Prezan și itinerată la Bacău în preajma sărbătoririi Zilei Naționale a României. Piese din patrimoniul Muzeului Brăilei au fost însoțite și de filmul documentar care prezintă activitatea unei personalități brăilene, militant de seamă pentru înfăptuirea unității naționale, Vasile Demetrescu-Brăila.

Expozițiile organizate la sediul muzeului au sensibilizat pe mai vechii sau mai noii prieteni ai instituției noastre care, într-o perioadă mai dificilă pentru toți, au găsit resorturile să ofere cu titlu de donație câteva obiecte interesante. Menționăm pe doamna Cecilia Chivu cu o piesă din domeniul Științei și Tehnicii, pe doamna Amalia Irimia cu o icoană reprezentându-l pe Sf. Nicolae și pe domnul Vlad Marin cu o icoană, ambele piese de școală rusă. Tuturor, mulțumirile noastre și-i asigurăm că dorințele privind numele donației vor fi respectate.

Ghena PRICOP

Brăila - centru comercial medieval

Imediat după prima atestare a Brăilei, la 20 ianuarie 1368, apar și documente ce ne prezintă intensă activitate economică desfășurată în orașul de pe malul stâng al Dunării, activitate ce a luat naștere, în principal, datorită așezării geografice a Brăilei care oferă foarte multe posibilități de legătură, atât pe uscat cât și pe apă.

În acest sens avem mărturiile germanului Hans Schiltberger care, întorcându-se în țară după o lungă perioadă de prizoneriat în urma luptei de la Nicopole, menționează că în portul Brăilei soseau corăbii ce aduceau mărfuri din regiunile dominate de turci și tătari.

Participând la expediția de pe Dunăre din 1445, francezul Walerand de Wawrin a descris Brăila ca fiind portul în care se întâlnesc corăbii din Grecia și Constantinopol. Un secol mai târziu, un document oficial turcesc datat 15 aprilie 1520 ne precizează ce mărfuri soseau aici și de unde veneau ele. Tot din acest document aflăm și faptul că în port acostau circa 70-80 de corăbii venite din Sinope, Trebizonda, Caffa, Istanbul. La Brăila nu soseau numai ambarcațiuni din teritorii ocupate de otomani ci și bizantine, genoveze, raguzane etc.

Intensitatea și nivelul comerțului desfășurat în Brăila ne este dezvăluită de cronicarul grec Laonic Chalcocondil care, referindu-se la expediția lui Mahomed al II-lea împotriva lui Vlad Țepeș, menționa că aici se face „un comerț mai mare decât în toate orașele țării”.

Am menționat că ambarcațiunile ce acostau în port veneau cu diferite mărfuri. Ce anume aduceau? Atât proveniența cât și natura lor era de o mare diversitate: țesături și materiale fine, mirodenii, pielărie și harnașament provenite din zona maură; postavuri, unelte și fierărie aduse din Europa Centrală. Negustorii brașoveni aduceau atât mărfuri autohtone cât și oglinzi și cristaluri de Boemia și țesături din zona Flandrei. Un produs important în comerțul brăilean era peștele de diferite feluri ca și icrele de sturion și de crap.

În schimbul mărfurilor aduse, corăbiile încărcau produse autohtone. Pe primul loc se aflau cerealele, în special grâul și orzul, se mai făcea comerț și cu animale vii (oi și cai) dar și cu produse preparate din animale sacrificate (pastramă).

Ca punct de întâlnire al diverșilor comercianți, Brăila se afla la capătul mai multor drumuri, mărfurile fiind aduse nu doar pe calea apei ci și pe uscat. Cel mai vechi drum era cel ce lega Brăila de Brașov, importanța lui fiind arătată în privilegiul acordat de Vlaicu Vodă care scutește de vamă mărfurile aduse pe acest drum. Mai erau drumurile ce legau Brăila de Râmnicul Sărat, de Siliștră (care trecea prin Orașul de Floci) sau de Focșani (ce trecea prin Urziceni). Nu trebuie uitate drumurile ciobanilor care coborau din Carpați, nici „drumul sării” ce venea din Săcuieni și Prahova sau cel al Siretului care unea Moldova de Țara Românească și care se termina la Brăila.

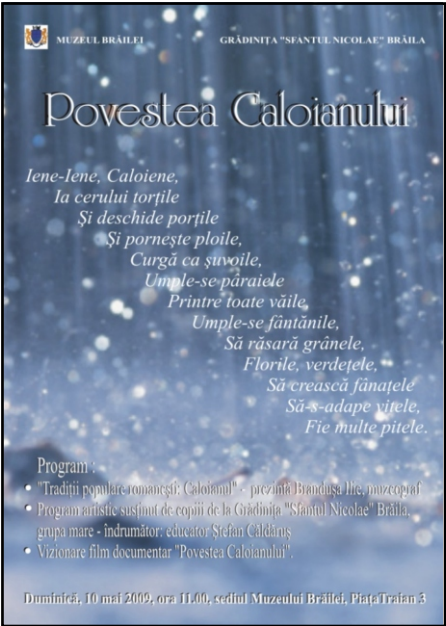
Înainte de ocuparea Brăilei de către Imperiul Otoman, comerțul, cel de pește în general, era făcut de către negustori români, pentru ca în perioada cât a fost raia turcească, acesta să cadă, treptat, în seama negustorilor greci, armeni și bineînțeles turci. Acest lucru s-a datorat faptului că drumurile nu mai erau atât de sigure pentru autohtoni cât erau pentru străinii aflați sub protecție otomană.

A fost, în portul Brăila, în această perioadă, dar și ulterior, o efervescență comercială ce a generat mișcare în toate domeniile vieții. Negustori de diferite naționalități vin să facă afaceri la Brăila însă mulți dintre ei se stabilesc aici, fenomen ce a condus la formarea viitorului oraș cosmopolit.

Maria STOICA VRABIE

ETNOGRAFIE

Patrimoniul cultural și educația

Patrimoniul cultural, sub toate formele sale, constituie obiectul proiectelor educaționale în toată Europa, la nivelul învățământului primar, gimnazial și chiar superior. Contactul cu patrimoniul cultural în cadrul procesului de educație, poate duce la rezultate fascinante. Sigur, acest lucru presupune o abordare interdisciplinară și o colaborare strânsă între cei implicați într-o asemenea activitate. Prin organizarea unor acțiuni circumscrise acestui generic - *Patrimoniul cultural și educația* - s-a urmărit atragerea atenției unui număr cât mai mare de copii și tineri (în concordanță cu vârsta și preocupările lor), spre cunoașterea patrimoniului cultural, a valorilor tradiționale în general, pentru ca aceștia, la rândul lor, să le poată descoperi singuri. Cunoașterea patrimoniului cultural al unor popoare sau civilizații oferă un orizont larg ce implică trecutul, prezentul dar și viitorul. Sub aspect practic, educatorii pot depăși granițele impuse de „materile” școlare, oferind o ieșire dincolo de cotidian. Este un „câștig” pentru copii și

educatori, dar și pentru cei care gestionează și promovează patrimoniul cultural.

Abordarea practică presupune în sine organizarea unor activități desfășurate cu concursul factorilor educaționali, a unor instituții și muzee.

Concret, putem exemplifica cu câteva obiective urmărite în anul care a trecut:

- Cunoașterea unor aspecte de viață cotidiană și de civilizație din satul românesc arhaic, prin vizionarea unor filme de arhivă (filme realizate de Dimitrie Gusti între anii 1926-1938) și vizite în satele unde se mai păstrează meșteșuguri și ocupații tradiționale (de exemplu la Șuțești).
- Organizarea unor expoziții în colaborare cu alte secții sau alte muzee, în vederea valorificării pieselor ce ilustrează ocupațiile și meșteșugurile, obiceiurile specific românești (atât cele religioase cât și cele legate de anotimpuri sau de ciclul vieții). Putem exemplifica aici cu expoziția *Lumină din lumină*, expoziții de desene ale copiilor.

(continuare în pag. 10)

ARTĂ

Octav Angheluță

3 mai 1904 - 17 noiembrie 1978

Octav Angheluță, *Autoportret*, gravură

Între 10 noiembrie și 5 decembrie 2009, la Muzeul Municipiului București (Palatul Sutu) a avut loc Retrospectiva *Octav Angheluță*, expoziție dedicată comemorării celor 31 de ani de la încetarea din viață a pictorului. Au fost expuse peste 60 de tablouri, provenind din Muzeul Brăilei, Muzeul Național de Artă al României, Muzeul de Artă Vizuală din Galați și din colecții particulare. Cu acest prilej, la Editura Vellant, curatorul expoziției, Adrian Buga, a publicat, în condiții grafice excepționale, albumul monografic; *Octav Angheluță / În căutarea omului*. Fotografiiile poartă semnătura lui Victor Bortaș, iar grafica a fost realizată de Gabi Dumitru.

În album sunt reproduse, color, aproximativ 160 de tablouri, grupate în trei perioade, cărora li se adaugă o galerie de portrete șarjă, genul constant abordat de pictor. În colecția muzeului nostru se află 29 dintre aceste piese, provenite din achiziții ale statului, transferate de la fostul Consiliu al Culturii și Educației Socialiste (8 piese), din achiziții ale Muzeului Brăilei (o piesă) și din donația pictorului Octav Angheluță (20 piese).

Volumul este prefăcut de istoricul de artă Adina Nanu, care îl consideră pe Octav Angheluță, din multe puncte de vedere, un exemplu tipic pentru "creatorul român" din secolul XX. În *Studiul introductiv*, Adrian Buga începe prin rememorarea momentului întâlnirii cu lucrările lui Octav Angheluță în locuința Getei Angheluță, fiica pictorului, îi reconstituie biografia, aducând multe informații inedite, pentru ca, în final, analizând atât tematica cât și mijloacele tehnice și stilistice ale operei, să concluzioneze: *Omul, singur sau în grup, individualizat în portret sau personaj simbolic, rămâne mereu în centrul creației lui Angheluță*

și toată opera sa este dominată de preocuparea pentru diferite ipostaze ale umanului, exterioare și interioare, fiind sursă inepuizabilă de inspirație.

Publicarea, în ultima parte a albumului, a trei texte de Octav Angheluță: *Confesiune*, *Cu Țuculescu în amintire*, *Beciul Poliției*, considerate nu numai o restituire necesară a vieții pictorului, ci și o provocare pentru istoricii de artă, precum și semnalarea altora: *Elemente de compoziție picturală*, un ghid necesar spre înțelegerea limbajului picturii, sau *Omul și realitatea*, scris în anii 50, prin care se dezvăluie interesul lui Angheluță pentru filosofie și teosofie, contribuie la întregirea cunoașterii unui destin uman și artistic.

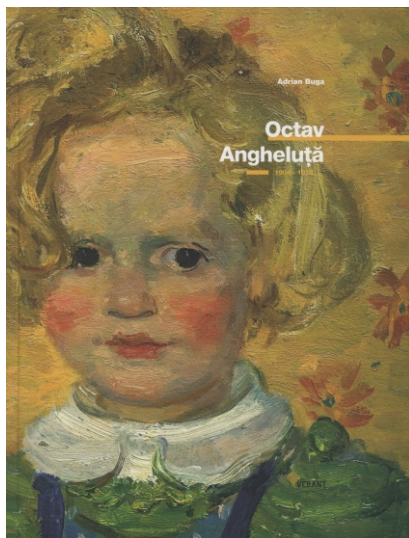
Volumul se încheie cu *Tabula Gratulatoria*, în care autorul aduce mulțumiri tuturor aceluia care, într-un fel sau altul, i-au sprijinit proiectul.

Considerăm că este necesar, acum, la 30 de ani de la moartea pictorului, să rezumăm, pentru aducere aminte, biografia artistică a unei personalități, ridicate, ca atâtea altele, din seva acestui loc, folosind ca sursă documentară textul lui Adrian Buga.

Octav Angheluță s-a născut în Brăila, la 3 mai 1904, în casa părinților săi din strada Roșiori nr. 302, al doilea din cei patru copii ai familiei mecanicului CFR, Anton Angheluță. Doar școala primară a absolvit-o în orașul natal, celelalte studii fiind făcute la școli din orașele în care tatăl său era mutat în interesul serviciului.

S-a dedicat desenului timpuriu, încă din școala primară, astfel încât, în anul 1921, la 17 ani, a participat cu o expoziție de desen la concursul societății *Tinerimea artistică*. După absolvirea Școlii de Arte Frumoase din București (1924 - 1927), unde a fost coleg cu Gheorghe Naum, (student aici între anii 1924 - 1930), Octav Angheluță a intrat în învățământ ca profesor de desen. A continuat să

Octav Angheluță - În căutarea omului, coperta albumului

picteze, a expus la *Saloanele Oficiale* (în anul 1929 a obținut premiul *Anastase Simu*), a realizat, împreună cu prima sa soție, Monumentul Aurel Vlaicu din Bănești (1930), a realizat pictură religioasă, a ilustrat cărți, și-a desăvârșit formația artistică.

În anul 1940 a devenit directorul Pinacotecii Statului, urmând pictorului Gheorghe Petrașcu. Lui i se datorează salvarea colecțiilor din muzeele bucureștene în timpul bombardamentelor din cel de-Al Doilea Razboi Mondial, prin evacuarea lor la Râmnicu Vâlcea, acționând, împreună cu alți pictori, pentru siguranța și conservarea lor. În anul 1951 este numit asistent principal la Galeria Națională a Muzeului de Artă al RPR (Muzeul Național de Artă al României), contribuind la organizarea acesteia, efectuând lucrări de conservare și restaurare a patrimoniului.

În anul 1952 a fost solicitat, ca profesor, la catedra de pictură a Institutului de Arte Plastice *Nicolae Grigorescu*, din București, a fost numit șef de catedră, a făcut parte din colectivul consultativ în problemele învățământului artistic și din Consiliul Științific.

Octav Angheluță a participat constant la *Saloanele Oficiale*, la expoziții anuale de stat, la expoziții regionale și interregionale, la expoziții de artă românească itinerate în străinătate. A avut zece expoziții personale, iar prima retrospectivă a fost organizată la sala Dalles, în anul 1974. Textul de prezentare, publicat în catalogul retrospectivei, concluzionează *că arta sa vine de la natură și este un imn închinat omului, că a realizat o operă ce-l configurează printre fruntașii școlii de pictură contemporană românească*.

S-a stins la 17 noiembrie 1978. La dorința sa a fost incinerat, iar cenușa purtată de vânt în cele patru zări.

Octav Angheluță, *Portretul lui Anton Angheluță, tatăl pictorului*

Theodor Șerbănescu, 1878

Aniversare

La 29 decembrie 2009, s-au împlinit 170 de ani de la nașterea poetului-colonel Theodor Șerbănescu (1839-1901), membru al Societății Junimea din anul 1868, membru corespondent al Academiei Române, personalitate implicată în viața culturală a Brăilei de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

După moartea sa, prietenii T. Djuvara și G. Cavadia, sprijiniți de un comitet de inițiativă, au strâns fonduri pentru ridicarea unui bust al poetului. S-au lansat liste de subscripție, s-au organizat serbări, precedate de conferințe, atât la Brăila cât și la București, s-a tipărit și vândut volumul *Poezii*, în care au fost adunate toate versurile publicate de Th. Șerbănescu în reviste. Comanda bustului a fost încredințată sculptorului Filip Marin (1865-1928), apreciat în epocă printre cei mai buni. Cu toate că lucrarea întrunea toate exigențele impuse de gustul artistic al vremii, consiliul local Brăila a respins, cu unanimitate de voturi, amplasarea ei într-una din piețele orașului. (S. Semilian, *Istoricul presei brăilene*) Bustul a fost amplasat, la 31 octombrie 1904, la București, în fața Ateneului, ulterior fiind mutat în Parcul Cișmigiu, Rotonda Scriitorilor, și inclus în Lista Monumentelor Istorice din capitală.

Filip Marin, *Theodor Șerbănescu*, Parcul Cișmigiu

Remember

Întâlniri culturale în cadrul programului "Lecția la muzeu": 27 ianuarie, *Aniversare Nicăpetre*; 29 ianuarie, *Comemorare Petre Alexandrescu la 110 ani de la moartea pictorului*. Cu acest prilej a fost inițiat un ghidaj tematic la biserica Sf. Nicolae din Brăila, ultimul monument pictat de

"zugravul" Petre Alexandrescu; 31 martie, *Posteritatea pictorului Ion Theodorescu-Sion la 70 de ani de la moarte*; 28 aprilie, *Romeo Voinescu un capitol din istoria Facultății de Arte Decorative a Academiei Naționale de Artă București*.

Lansări de carte: 24 martie, Vasile Parizescu - *Viața ca o pasiune*; 23 august,

Maria Stoica-Brăila. *Memoria orașului. Expoziții:* 27 mai-16 iunie, *Vespasian Lungu, vetre de sihăstrie*, expoziție de acuarelă itinerată la Muzeul Agriculturii din Slobozia.

Simpozioane: 14-15 august, "Zilele Comunității Armene din Dumbrăveni Sibiu", workshop organizat de Rețeaua

Națională a Muzeelor din România; 1-4 octombrie, Simpozionul Național "Monumentul Tradiție și Viitor", Iași; a fost prezentat un spațiu urban central al orașului Brăila, din perspectiva evoluției sale istorice în studiul "Piața Traian, între dezvoltare și protecție".

Pagină realizată de Maria STOICA

ETNOGRAFIE

(continuare din pag. 8)

- Elementele de cultură și civilizație aparținând unor minorități naționale au fost evidențiate prin organizarea unor spectacole și manifestări, cum ar fi Ziua etniei rromilor etc.

Pentru copii, cele mai atractive activități sunt de departe cele legate de obiceiurile tradiționale.

Obiceiuri de peste an prezentate de copii la Muzeul Brăilei

Pentru lumea rurală, începutul de primăvară nu semnifică numai natura care revine la viață, dar și o seamă de obiceiuri care marchează spiritualitatea populară și noul an agrar, un ritual ciclic de înnoire a timpului și un motiv de sărbătoare. Dacă spiritualitatea creștin ortodoxă sărbătorește pe 24 februarie Aflarea capului Sfântului Ioan Botezătorul, spiritualitatea populară serbează Dragobetele, fiul Babei Dochia, zeul iubirii, naturii și armoniei. Este ziua care marchează împerecherea păsărilor nemigratoare (logodna păsărilor), dar și un prilej de întâlnire pentru fetele și băieții de la sate. Tradiția spune că tinerii care își recunosc perechea de Dragobete rămân îndrăgostiți tot anul (de unde și zicala „Dragobetele sărută fetele!”); pentru comunitate era un eveniment neoficial, prevestitor al nunțurilor care aveau loc toamna. Bucuria primăverii, a Dragobetelui și a Mărțișorului a fost sărbătorită la Muzeul Brăilei prin două evenimente culturale, la care au participat: elevii de la Liceul „Constantin Angelescu” (Ianca), coordonați de învățătorul Costel Ghețu, ansamblul folcloric „Flori din câmpie”, interpreta de muzică populară Tudorița Voineag, elevii de la Liceul „Panait Cerna”, coordonați de profesorii Petrica Plopeanu și Cristian Șonea.

Din ciclul obiceiurilor populare din perioada verii amintim Caloianul și Drăgaica sau Sânzienie. Purtând diferite nume (Caloian, Scaloian, Scaloiță, Muma ploii), Caloianul este un obicei popular de invocare a ploii în zilele secetoase de vară. În simbolistica populară, apa invocată fertilizează pământul și fecundează animalele. Întregul ceremonial având ca figură focalizatoare păpușa de lut, regăsită în fiecare variantă zonală, capătă valențe magice. La Muzeul Brăilei, preșcolarii de la grădinița „Sfântul

Nicolae”, coordonați de educatoarea Ștefana Căldăruș au realizat figurina de lut și au rostit un cântec-incantație care însoțește înmormântarea rituală a Caloianului. Cu această ocazie au vizionat și filmul documentar „Povestea Caloianului” realizat de Televiziunea Română și Muzeul Agriculturii.

Sărbătoarea creștină a Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul este dublată de ritualul agrar Drăgaica sau Sânzienele, practicat la 24 iunie în Muntenia, Oltenia și Moldova. Cununa purtată în dansul ceremonial al fetelor îmbrăcate în alb (dansul Drăgaicei), agățată la ferestre sau la stâlpi, protejează oamenii și recoltele. Pentru a sărbători Drăgaica, la muzeu au participat grupurile vocale „Rapsodia” și „Khetanes”, coordonate de profesoarele Elena Răscărache și Maria Cornea de la Școala de Arte și Meserii Șuțești.

În apropierea sărbătorilor de iarnă, Secția Etnografie și Artă Populară, în colaborare cu grădinița „Sfântul Nicolae” au organizat a II-a ediție a simpozionului național „În lumea Sfântului Nicolae”. Partenerii acestei acțiuni au fost Inspectoratul Școlar Județean, Casa Corpului Didactic și Parohia „Sfânta Treime”. Cadrele didactice din toată țara au participat la următoarele secțiuni: referate și comunicări științifice, proiecte didactice, proiecte educaționale, creații literar-artistice; creațiile preșcolarilor s-au concretizat în lucrări artistico-plastice „Icoana din sufletul meu” și „Ghetuța lui Moș Nicolae”, prezentate în expoziția organizată cu acest prilej. De asemenea, în cadrul simpozionului, Carmen Macovei a lansat cartea pentru copii „Tolba cu povești”, iar membrii corului „Trison” al Liceului pedagogic „D. P. Perpessicius”, condus de profesoara Maricica Lupu, au cântat colinde.

Tot colinde „Așteptând Crăciunul...” au cântat și corul Liceului „Panait Cerna”, acompaniat la chitară de profesorul Valentin Maxim, în data de 19 decembrie; la manifestare au fost interpretate și două scenete, „Stropi de fericire” și „Anul Nou”, în coordonarea profesoarei Petrica Plopeanu.

Gabriela CLOȘCĂ, Brândușa ILIE

RELATII PUBLICE

Programul cultural “Un Grec, Doi Greci, Trei Greci... Brăila“ - derulat cu sprijinul AFCN

CONSILIUL JUDEȚEAN BĂILA
NOMAFIXIAO EMBYMAIO
BPAIAŁAŁ

MUZEL BĂILEI
MOMAFIXIO BPAIAŁAŁ

COMUNITATEA ELENA BĂILA
EAAHNKH KOINOTHTA
BPAIAŁAŁ

PROGRAMUL
EVENTIMENTULUI

- Lansarea broșurii și a volumului "Un Grec, Dai Greci, Trei Greci... Băila"
- Lansarea website-ului "Diversitate Culturală" și a Hăgei Virtuale - "Elemente urbane, materializate în influențe culturale, dintr-o orășel Băila"
- Prezentarea filmului "Un Grec, Dai Greci, Trei Greci... Băila. II. Amintiri... Amintiri..."
- Inaugurarea Centrului Diversității Culturale a Muzeului Băilei

PROTAGONISMA:

- Participativitate sau dialogului sau cu publicul
- Trecere Elenă, Dai Elenes, Trei Elenes... η Βαίλα...
- Participativitate της αλληλεπίδρασης (Interactivitate) Ηλεκτρονική και του Επισκευής Χώρου
- Ανοιχτή συζήτηση, διασκέδαση της ενδεδιαικμένης της ελπίδας της ελπίδας μελετώντας στην πόλη Βαίλα...
- Participativitate της ανακάλυψης - Α. Trecere Elenes, Dai Elenes, Trei Elenes... η Βαίλα B. Ανακάλυψη...
- Ανακάλυψη...
- Εργασία του Κέντρου της Πολιτιστικής Ηλεκτρονικής και του Μουσείου της Βαίλας

Băila - Cămin Bogdan

Un Grec, Dai Greci, Trei Greci... Băila.
Reactivarea memoriei culturale a orașului Băila.
Cuza Comunității Grecesti.

Ένας Έλληνας,
δύο Έλληνες,
τρεις Έλληνες...
η Βαίλα.

Η
επανεργιστική
της πολιτιστικής
μνήμης της πόλης
Βαίλας.

Η περίπτωση της
Ελληνικής
κοινότητας

MUZEL BĂILEI

EDITURA ISTROS

PROGRAM CULTURAL DERULAT CU SPRIJINUL ADMINISTRATIEI CONSILIULUI CULTURAL NATIONAL
To πούρομα διαμαρτυρομένη με την υποστήριξη της ενδεδιαικμένης Ελληνικής Κοινότητας Βαίλας

SPONSORUL PRINCIPAL AL CENTRULUI
Konstantinos Tsoukalidis (Grecia)

Președintele al Camerei de Comerț și Industrie Elino-Română
KATYLOU NOPIHOS TOY KENTROU
Κωνσταντίνος Τσουκαλίδης (Ελλάδα)

Πρόεδρος του ΕΛΛΗΝΟ-ΡΟΥΜΑΝΙΚΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ
και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου

SPONSOR AL CENTRULUI
Athanasios Karafyllidis (Germania)

Proprietarul Restaurantului "Stella di Mare bei Ton" din Berlin
NOPIHOS TOY KENTROU
Αθανάσιος Καραφύλλιδης (Γερμανία)

Διοκτική της Επισκευής Stella di Mare bei Ton
στο Βερολίνο

SPONSOR AL EVENTIMENTULUI - NOPIHOS ΤΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ

SĂMBĂȚA, 31 OCTOMBRIE 2009, ORA 11.30, SEDELUL MUZEULUI BĂILEI
Σάββατο 31 Οκτωβρίου 2009, ώρα 11.30 π.μ., ΣΕΔΕΛΟ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΑΙΛΑΣ

Εμπνευστής: <http://culturaldiversity-muzeul-bailor.ro>

MATTHIO SIRU BĂILA

Υπεύθυνος: <http://culturaldiversity-muzeul-bailor.ro/05-baita-grabele>

Poster de promovare a programului cultural

Muzeul Brăilei a derulat - în parteneriat cu Consiliul Județean Brăila și Comunitatea Elenă Brăila și cu sprijinul Administrației Fondului Cultural Național - programul cultural “Un Grec, Doi Greci, Trei Greci... Brăila. Reactivarea memoriei culturale a orașului Brăila. Cazul Comunității

Grecești”. Proiectul a avut un buget de 26.980 RON, la care s-au adăugat 2200 euro, din sponsorizare.

Proiectul intră în sfera diversității culturale (spiritul și tema cheie a proiectului), a inițiativelor care pun în valoare patrimoniul cultural național mobil și imobil (upgradarea repertoriului imagistic și audio-vizual, realizarea de hărți turistice tematice care marchează istoric și cultural prezența acestor minorități - elemente de arhitectură civilă și religioasă, descrieri de oameni și case, edificii publice, viață privată, comerț, artă, muzică etc), precum și patrimoniul imaterial (patrimoniul cultural al minorității grecești din Brăila, parte a patrimoniului național). Proiectul intră și în sfera de activități muzeale - digitizarea patrimoniului, respectiv baza de date realizată prin intermediul proiectului.

Realitatea complexă a dezvoltării orașului nu poate fi înțeleasă antropologic, cultural, istoric, arhitectural, fără stabilirea și prezentarea raporturilor de coexistență a diferitelor culturi care au acționat asupra acestuia. Muzeul Brăilei oferă un prim proiect din seria celor ce urmăresc valorificarea contribuției etniilor care au influențat decisiv istoria culturală a orașului, propunând cazul Comunității Elene. Obiectivul general al proiectului este reactivarea memoriei și a mediului cultural-istoric al orașului Brăila din perspectiva diversității etnice. Proiectul dă astfel posibilitatea culturii elene din orașul Brăila să-și capete expresia și să-și recâștige valoarea în spațiul public.

Proiectul a inclus următoarele acțiuni: cercetare pentru realizarea unei baze de date cu un bogat conținut textual, imagistic și audio-video care să prezinte contribuția culturală și istorică a comunității grecești la dezvoltarea orașului Brăila - date istorice

esențializate, viață privată (familie, stiluri de viață, relații inter-personale, școală, meserii etc.), arhitectură civilă și religioasă, legende și realități urbane, descrieri și funcțiuni de monument, personalități, realitatea contemporană; realizarea unei hărți virtuale care propune elemente urbane cu măturii ale prezenței grecilor în oraș - marile edificii private grecești, edificii industriale grecești, sediile editorilor și librarilor greci, case legate de viața lui Panait Istrati precum și de viața lui Dumitru Panaitescu Perpessiciu la Brăila, frumoasele clădiri de altădată admirate de Nicolae Iorga în drumul lui de la Gară până în Piața Sf. Arhangheli și în port -, precum și realizarea unui film documentar despre grecii brăileni, memorii și locuri comune ale comunității grecești din Brăila.

Un Grec, Doi Greci, Trei Greci... Brăila. Brăila. Un titlu sugestiv pentru că, decenii de-a rândul, grecii au fost acasă la Brăila. Au venit aici, au făcut comerț, au prosperat, au clădit case, biserică, școli, mori, tipografii dar au și trăit, au suferit, au iubit. Cât de mult s-au simțit ei aici acasă sau cât de mult au tânjit după pierduta *patrida* este dificil de spus. Un context istoric sau o alegere cu substrat financiar au determinat, în secolul al XIX-lea, zeci de familii să-și construiască aici viața. Și-au creat propria „insulă” într-o mare de alte nații. A fost destul de simplu, pentru că aveau portul și propriile vapoare care îi legau de Elada. Dar vremurile s-au schimbat și, precum alte insule grecești astăzi puțin locuite și „insula grecească” din portul Brăila a fost încet, încet părăsită pentru alte locuri mai prielnice pentru comerț liber sau pentru libertate de exprimare. Mai târziu, evenimentele politice din Grecia, din deceniul V al secolului al XX-lea, au determinat alte familii de greci să se stabilească la Brăila. Indiferent care a fost

(continuare în pag. 11)

RELAȚII PUBLICE

(continuare din pag. 10)

motivul care i-a determinat să aleagă calea Brăilei sau să părăsească acest oraș, acești greci au fost, pentru perioade mai lungi sau mai scurte, brăileni, au contribuit la evoluția orașului, mărturiile trecerii lor fiind extrem de vizibile în centrul istoric al orașului. Dar câți dintre brăilenii de astăzi știu că, într-un trecut foarte apropiat, pe străzile orașului se vorbea limba greacă ca la Pireu... Extrem de puțini.

Prin acest proiect am încercat să salvăm, atât cât mai este posibil, fragmente din memoria culturală a orașului și să aducem aceste informații în atenția publică. Ne-am dorit să completăm cercetările istoricilor cu privire la elementul elen de la Brăila, de-a lungul timpului -, cu mărturii ale grecilor care s-au născut sau au trăit o perioadă mai lungă sau mai scurtă de timp aici. Ca să cunoști cu adevărat o comunitate umană, indiferent de etnie sau de convingeri, este important să vorbești cu oamenii și să le ascuți poveștile de viață, să înțelegi ce și cum au trăit, cum au gândit, cum au simțit, ce vise le-au animat destinele, ce tipare morale le-au coordonat acțiunile, cum au privit pe cei din jur și cum s-au simțit influențați de ceilalți, cât de „diferiți” au fost și cum sunt, de fapt - pentru că la Brăila comunitatea grecească este o realitate chiar dacă nu mai are atât de mulți membri, nu mai are nici forța financiară și nici strălucirea de altădată. Din păcate, nici Brăila nu mai este cea de altădată!

„Îmi amintesc că pe strada... era o casă (prăvălie, restaurant, cafenea, școală...) a unui grec...”, „Îmi amintesc că în port era o agenție de navigație a unui grec...”, „La Brăila în port venea prin anul... vaporul... dinspre Grecia și era un căpitan grec care povestea că...”, „Când bunicii au venit la Brăila...”, „Tata citea un ziar grecesc cu numele...”, „Prima casă în care au locuit bunicii era pe strada...”, „Eram copil și mă jucam cu alți copii de greci un joc... regulile erau cam așa... și spuneam următoarele versuri în grecește...”, „Mi-amintesc că am primit de la un grec...”, „La sărbători...”, „La școala grecească era un profesor...”, „Bunica gătea un fel de mâncare... după o rețetă din insula...”, „Mă duceam la frizeria unui grec și-l auzeam adesea fluierând un cântec vechi grecesc... Versurile erau cam așa...”, „Mama nu ne lăsa să...”, „Când am ajuns prima dată în Grecia, mi-amintesc...”, „Se dansa adesea în casa noastră un dans grecesc care...”. Astfel de informații sunt inedite, tocmai pentru că nu le putem găsi în cărți și arhive ci doar în mințile și sufletele oamenilor. Iar oamenii sunt trecători și odată cu ei se pierde și ce-au trăit dacă nu aleg să împărtășească experiențele lor colii de hârtie.

Rezultatele cercetărilor istorice și o sinteză a răspunsurilor pe care le-am obținut la o sumă de întrebări - structurate într-un interviu scris, foarte amplu și pe alocuri incomod, pe care l-am trimis *pretutindeni* -, mărturiile de fapt ale unor greci brăileni care acum locuiesc în Brăila, Galați, București, Craiova, Grecia, Germania, Franța, Australia, Noua Zeelandă, SUA fac obiectul unor publicații tipărite, realizate în cadrul proiectului.

Interviurile scrise și video complete, realizate în cadrul acestui program cultural, toate fotografiile realizate după amintiri de familie, documente, obiecte - pe care aceste familii, cu generozitate, ne-au permis să le folosim pentru acest proiect - precum și fotografii după documentele din arhiva Comunității Elene Brăila, copii după imagini din arhiva video a

Comunității Elene Brăila, la care am adăugat fotografii și imagini video din arhiva Muzeului Brăilei, publicațiile tipărite realizate - o broșură și un volum -, precum și cele două filme realizate în cadrul proiectului pot fi consultate de public în Sala Diversității Culturale a Muzeului Brăilei. Centrul va dezvolta, în timp, această bază de date despre grecii din Brăila dar va crea și alte baze de date, cu mărturii și material foto și video, legate de celelalte etnii care au trăit și influențat istoria orașului: rușii lipoveni, evrei, armeni, bulgari, turci, rromi. Vă invităm să vizitați și website-ul proiectului <http://www.diversitate-culturala-muzeulbrailei.ro/> unde veți găsi - în limbile română și greacă - date despre proiect, broșura, articole, harta virtuală, alte informații. În curând vom publica pe website filmele realizate, volumul, informații de la evenimentele de promovare, precum și o serie de articole în limba engleză.

Programul cultural s-a bucurat de atenția mass-media: 58 de apariții - în limbile română, greacă, engleză și franceză -, în presă și pe portaluri în: ziarele și televiziunile locale, portalurile RNMR, CIMEC, Divers, Vocea României, Fundația Culturală Greacă dar și Agerpress, „Adevărul”, „România liberă”, „Ziua”, „Lumina” al Patriarhiei Române, Radio România Internațional, TVR 3, „Nine o'clock”, Agenția de știri E.P.A. Grecia, „TO BHMA”, „Sofia Times Magazine”, S.A.E. Region Europe, radiouri din Grecia, Portalul regiunii Kefalonia, Portalul Primăriei din Argostoli, ziare și radio din Australia, portal din Canada, SKAI Television Grecia.

Programul cultural a fost promovat și în cadrul unor evenimente speciale: 30 octombrie 2009 - *Inaugurarea Centrului Diversității Culturale al Muzeului Brăilei* - în prezența unor reprezentanți ai administrației publice, membri ai corpului diplomatic, reprezentanți ai altor comunități elene din țară și ai altor comunități etnice din Brăila, reprezentanți ai unor instituții de cultură, instituții de învățământ, asociații culturale, oameni de afaceri greci, membri ai Comunității Elene Brăila, jurnaliști, brăileni; 7 noiembrie 2009 - *Vizita domnului Georgios Poukamisas, ambasadorul Republicii Elene la București - la Centrul Diversității Culturale*; 7-8 noiembrie 2009 - *Seminarul dedicat societății civile "Rebranding Brăila"* - ediția a II-a, organizat de Asociația Europeană „Dunărea”, Primăria Municipiului Brăila, Consiliul Județean Brăila și Uniunea Generală a Industriașilor din România; 13 noiembrie 2009 - *Vizita unor oameni de cultură din Grecia - la Centrul Diversității Culturale* - dl. Ilias Demirzoglou, președintele Clubului UNESCO pentru Artă, Literatură, Științe al Greciei; Stella Leontiadou, poet, membru Clubul UNESCO al Greciei; Anastasios Makropoulos, bizantinist și poet (sub numele Tassos Makratos); 20 decembrie 2009 - în cadrul evenimentului „Zilele Minorităților Naționale din România”, organizat de Instituția Prefectului Brăila - județul Brăila, Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale, Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, Consiliul Județean Brăila, Biblioteca Județeană „Panait Istrati” Brăila și Muzeul Brăilei.

Mulțumim tuturor celor care au înțeles importanța acestui program cultural și mai ales celor care au avut răbdarea și bunăvoința să ne pună la dispoziție

colecții de familie și să-și deschidă sufletele și să ne împărtășească experiențe de viață, fericite sau mai puțin fericite: fam. Andreescu Jana (Galați), fam. Bartaloș Lidia (Brăila), fam. Băjenică Eli (Brăila), fam. Bonicioli Cleopatra (Brăila), fam. Caravia Haralambie (București), fam. Cochino Vasile (Brăila), fam. Diamandi Maria (Brăila), fam. Dimofte Lidia Maria (Grecia), fam. Dumitriu Nicolae (Brăila), fam. Dumitru Aspasia (Brăila), fam. Exarhu Marius (Brăila), fam. Fotiadis Adriana (Wellington - Noua Zeelandă), fam. Ganea Maria (Brăila), fam. Guleamachis Adrian (Brăila), fam. Gavaz-Nicolae Florentina Octavia (Brăila), fam. Haraga Elefteria (Brăila), fam. Irimia Amalia (Brăila), fam. Ispir (Caligas) Reghina (Brăila), fam. Ion Ana-Maria (București), fam. Karafyllidis Athanassios (Berlin - Germania), fam. Lichiardopol Corina (Craiova), fam. Mandas Constantinos (Brăila), fam. Mihăilescu Elena (București), fam. Mija Nicoleta (Brăila), fam. Mușat Florentina-Cristina (Brăila), fam. Nicolae Panait (Brăila), fam. Pana Ștefan Panait (Stuttgart - Germania), fam. Papas Artemiza Carmen (Brăila), fam. Paraschiv Caliopei (Brăila), fam. Pieratos Anisia (Brăila), fam. dr. Poenaru Constantin (Brăila), fam. Portocală Radu (Paris - Franța), fam. Raftopol Stelian (Brăila), fam. Samaras Neculai (Brăila), fam. Saridache Marica (Brăila), fam. Saridache Nicolae (Brăila), fam. Spiridon Nicolas (Brăila), fam. Stefanidis Constantin (Brăila), fam. Stroe Antonette Rodica (Brăila), fam. Stroe Elena (Brăila), fam. Teodorescu Victoria (Brăila), fam. Theodoru Maria-Denise (București), fam. Turculeț Dumitra (Brăila), fam. Țigaridis Panait (Brăila), fam. Vertoudakis (Caridi) Alexandra (Australia), fam. Vâlcu Silvia (Brăila), fam. V. A. (Detroit - S.U.A.).

Mulțumim, de asemenea, sponsorilor Centrului Diversității Culturale - dl. Konstantinos Tsoukalidis (Grecia), președintele Camerei de Comerț și Industrie Eleno-Română - sponsor principal - și dl. Athanassios Karafyllidis (Germania), proprietarul Restaurantului „Stella di Mare bei Toni” din Berlin, care au făcut posibilă achiziționarea echipamentelor multimedia.

Proiectul continuă. Dacă aveți amintiri despre Brăila de altădată și despre grecii din Brăila, așteptăm noi răspunsuri la interviul pe care îl puteți descărca de pe website, de pe următoarea pagină: <http://diversitate-culturala-muzeulbrailei.ro/06-fisa-interviu/> sau îl puteți solicita, la Centrul Diversității Culturale. Dacă aveți acasă obiecte care pot ilustra poveștile dumneavoastră de viață și sunteți de acord să fie fotografiate sau filmate pentru baza de date a Centrului, ni le puteți trimite, în formă scanată sau fotografiată, pe adresa cccccamelia@yahoo.com sau direct la Centru. Pot fi: ziare în limba greacă, manuale în limba greacă, cărți vechi în limba greacă, plăci vechi cu muzică grecească, cărți poștale cu Brăila de început de secol sau cărți poștale din Grecia, documente de familie, fotografii vechi de familie, fotografii cu clădiri din vechea Brăila, fotografii de la evenimente de familie, fotografii cu Biserica Greacă, fotografii de la baluri de altă dată, fotografii din port, icoane vechi, obiecte de vestimentație, bijuterii, pălării, obiecte personale, obiecte de mobilier, decorative, obiecte muzicale sau orice alt obiect vechi.

Camelia HRISTIAN

Inaugurarea Centrului Diversității Culturale,
30 octombrie 2009

Vizita domnului Georgios Poukamisas,
ambasadorul Republicii Elene la București -
la Centrul Diversității Culturale, 7 noiembrie 2009

Membri ai Clubului UNESCO pentru Artă, Literatură, Științe
al Greciei, în vizită la Centrul Diversității Culturale,
13 noiembrie 2009

ȘTIINȚELE NATURII

In memoriam
MICHAELA CRISTIANA CÂNDEA
(28.12.1948 - 6.12.2009)

În decursul vieții, fiecare dintre noi ne întâlnim cu multe persoane. Pe unele le iubim, pe altele nu, pe unele le respectăm, pe altele le detestăm, pe unele le reținem în mintea și inima noastră, pe altele le uităm repede. Întotdeauna vom face clasificări în funcție de dorințele noastre.

Există însă și o categorie aparte, deosebită, mai presus de toate dorințele și clasificările noastre: aceea de OM.

Și a fi OM e lucru mare, așa cum ne spune și o veche vorbă din popor.

Un OM nu prin apartenența biologică, ci prin cea spirituală, se va evidenția și distinge în mijlocul celor care îl înconjoară. Cinstea, onestitatea, curajul, modestia, credința și mai ales faptele cele bune sunt cele care definesc calitatea de OM. Și un OM impune tuturor respect și admirație, iar prin tot ceea ce face și realizează devine un model de viață pentru ceilalți.

Am întâlnit un astfel de OM la Secția de Științe ale Naturii.

Un OM printre oameni, așa cum a fost Doamna Michaela Cristiana Căndea.

S-a născut departe de câmpia Bărăganului, la celălalt capăt al țării, în comuna Bălțați de Sus (actual Dumbrava), județul Mehedinți.

Plaiurile natale, înmiresmate de parfumul și culorile florilor, i-au insuflat dragostea pentru natură și frumos.

Astfel, după terminarea studiilor liceale, urmează

cursurile Facultății de Biologie din Cluj (Universitatea Babeș Bolyai), pe care o absolvă în anul 1972. Rezultatele deosebite obținute pe parcursul studiilor universitare și pasiunea pentru cunoașterea plantelor o determină să se înscrie imediat la specializarea Botanică Sistematică (perioada 1972-1973). Cunoștințele și deprinderile căpătate în această perioadă, concretizate și în elaborarea lucrării de absolvire cu tema „Elemente sudice balcanice în flora României”, au marcat definitiv evoluția ulterioară a dnei Căndea Michaela Cristiana ca biolog botanist.

În toamna anului 1973 este angajată la Muzeul Brăilei, Secția de Științe ale Naturii, ca biolog muzeograf. Cu un caracter tenace, cu dorința de a așeza lucrurile pe un făgaș normal, d-na Michaela Cristiana Căndea (născută Popescu) începe un drum lung, anevoios, dar presărat și cu numeroase realizări, de organizare a Secției de Științe ale Naturii.

Sunt dezvoltate în timp majoritatea colecțiilor, atât prin achiziționarea de piese, cât și prin cercetarea de teren. Astfel, iau ființă colecțiile de botanică (colecția Horeanu), de malacologie (colecția Grossu), de entomologie (colecțiile Peiu și Weber) - fiecare în parte numărând câteva mii de piese -, dar și de ornitologie, mamalogie și geologie, cu un număr mai redus de exemplare.

Expoziția de bază, cuprinzând aspecte din fauna și flora județului Brăila, își definește tematica, în forma în care o găsim și astăzi, ca urmare a muncii depuse de un colectiv de muzeografi veniți din întreaga țară și aflați sub conducerea d-nei Michaela Cristiana Căndea.

Între anii 1988 - 1989 realizează un proiect de modernizare a secției și de înființare a unei Grădini Botanice la Brăila. Schimbările politice și Revoluția din decembrie 1990 au stopat realizarea lor.

În anul 1990, d-na Michaela Cristiana Căndea se transferă în învățământ, unde activează ca profesor de biologie gradul I, până în anul 2002, când revine la Muzeul Brăilei, tot la Secția de Științe ale Naturii.

Noua perioadă de lucru în cadrul Secției de Științe

ale Naturii reprezintă una de valorificare la maxim a cunoștințelor de biologie-botanică acumulate atât în perioada de angajare la Muzeul Brăilei (1973 - 1990), cât și din cea de profesor de biologie (1990 - 2002).

În această perioadă redactează numeroase articole de specialitate, care sunt publicate în diferite reviste de profil. Se preocupă, în continuare, de îmbogățirea colecțiilor muzeale cu noi piese, prin colectarea acestora din teren sau prin achiziție. Cu sprijinul conducerii Muzeului Brăilei, dna. Căndea Michaela Cristiana revizuieste și propune din nou administrației locale înființarea unei Grădini Botanice la Brăila.

Se preocupă de cercetarea vegetației și florei județului Brăila (vegetația zonelor de sărătură, vegetația din Pădurea Vișoara, vegetația din zona Popina Blasova) și de elaborare a unui studiu monografic privind spațiile verzi din orașul Brăila. Primul volum, intitulat „Spații verzi brăilene. Arbori și arbuști”, a apărut la Editura Istros a Muzeului Brăilei, în anul 2009. Al doilea volum al acestui studiu era în lucru, într-un stadiu avansat, și urma să apară în perioada imediat următoare. Din nefericire, decesul prematur al d-nei Michaela Cristiana Căndea a întrerupt o activitate profesională și științifică în plină desfășurare.

Fire plină de inițiativă, dar fără a deranja pe cineva, având curajul de a schimba lucruri și de a pune temelii pentru altele noi, *inima* unui muzeu de științe ale naturii a fost trădată de inima biologică. A rămas în urmă un muzeu și o activitate care trebuie continuată.

Poate cândva scaunul, rămas acum gol, va fi ocupat, de un alt absolvent al unei facultăți de biologie. Sunt convins că și-ar fi dorit acest lucru.

Michaela Cristiana Căndea va rămâne în memoria și inima noastră, dar și a timpului, ca o Doamnă a florilor, a ceea ce era viu și frumos. A studiat viața și o parte din viața ei și-a dedicat-o acestui scop

D-na Michaela Cristiana Căndea va rămâne pentru noi ceea ce a fost întreaga viață: un OM printre oameni.

Nicolae ONEA

